

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 3
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

87 M. 4 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1973 M. BALANDŽIO (APRIL) 20 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

30 CENTŲ

KANADOS VYRIAUSYBĖ SUPLANAVO PADĖTI IŠLAIKYTI ETNINIŲ GRUPIŲ KALBAS IR KULTŪRAS

Kanados vyriausybė visai etninei spaudai išsiuntinėjo daug informacinių žinių apie Kanados vyriausybės susirūpinimą pagelbėti gaivinti ne anglų ir ne prancūzų kalbantiesiems išlaikyti savo kultūrą ir kalbas.

Kadangi tai nepaprastai įdomi tema, kuria kasdien rūpinasi visos etninės grupės išeivijoje, visose valstybėse, ypač taip sparčiai visų tautybių veiklai silpnėjant, tokia valstybinio masto talka yra daugiau negu svarbi giliau pažinti. Dėl to pasistengiame ta tema ko plačiausiai Vienybės skaitytojus supažindinti.

Talpiname ir dalį kitų tautybių grupių, kurios iš Kanados vyriausybės jau yra gavusios paramos. Su širdgėla turime konstatuoti faktą, kad jokios paramos sąrašuose neradome lietuviams.

Įdomu kodėl?

KALBA IR KULTŪRA

Etninių grupių kultūrai Kanadoje puoselėti programos (Cultural Development Research) tikslas - surinkti duomenis, nustatyti kalbos ryšius su kultūrine raida ir stengtis pagelbėti kalbai išsilaikyti ir naudoti Kanados atskirose etninėse grupėse. Tyrinėjamos švietimo įstaigos, kalbų programos, spauda, radijas ir televizija. Norima nustatyti jų vaidmenį kalboms išlaikyti bei kultūrai ugdyti.

Kanados radijo ir televizijos komisija taip pat studijuoja, kiek radijas ir televizija gali padėti. Studijų tikslas surasti tikrove paremtą bazę, pagal kurią Kanados vyriausybė galėtų nustatyti savo politiką neoficialių kalbų atžvilgiu. Valdžios pranešimo apie studijos rezultatų laukiama šių metų pabaigoje.

VADOVĖLIAI IR SPAUDA

Iki šiam laikui komisija rado mažai vadovėlių neoficialioms kalboms mokytis. Pasitarimuose su provincijomis patirta, kad trečiajai kalbai (po anglų ir prancūzų) mokytis reikia skubios pagalbos.

Šiais metais šešiom atskirų skirtingų kultūrų grupėm buvo padėti išleisti vadovėliai. Šiuo metu planuojama tas programas paplėsti ir jas įjungti į bendrą neoficialiom kalbom išlaikyti programą.

Dabar tyrinėjama ir etninė spauda. Ji atlieka svarbų vaidmenį, teikdama informaciją naujiesiems

Lietuvos Vyskupas už ryšius su išeivija

Pamini Vienybės E. Šulaičio interview su kun. K. Balčiu

Vienybės skaitytojai, be abejo, atsimena pereinamais metais šio laikraščio skiltyse žurnalisto Edwardo Šulaičio pasikalbėjimą su Amsterdamo klebonu kun. Kęstučiu Balčiu. Tame pasikalbėjime pareikštą šiltą kun. Balčio atsiliepimą apie jo ir jo grupės parapijiečių apsilankymą Lietuvoje aukštas Lietuvos dvasininkas priminė neseniai Vilniuje įvykusiam kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komiteto pilnaties susirinkime.

Kalbėdamas apie ryšius su užsienio lietuviais, vyskupas Romualdas Krikščiūnas nurodė abipusį lietuvių reikalą palaikyti ry-

šius - tiek emigracijai su Tėvyne, tiek Tėvynėje gyvenantiems tautiečiams. Amsterdamiečio kun. Balčio pasikalbėjimą vysk. Krikščiūnas vertino kaip gražų atsiliepimą tų, kurie, Tėvynės ilgesio traukiami, apsilanko Lietuvoje.

Vyskp. Krikščiūnas yra Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštališkasis administratorius auxiliaras ir generalvikaras. Jis yra išaukęs jau pokario Lietuvoje, mokslus ėjęs Romoje, turėjęs progos susitikti su emigracijos lietuviais dvasininkais užsieniuose ir Lietuvoje ir, atrodo, pažįstas juos ir jų problemas.

Apie tai jis kalbėjo:

Studijuodamas Romoje ar ten lankydamasis kitomis progomis, sutikau visą eilę lietuvių dvasiškių. Kiek daug jų žodžiuose Tėvynės ilgesio! Kiek daug galima pajusti juose net pavydo, kad štai aš galiu grįžti į Tėvynę, grožėtis jos upėmis ir miškais, miestais ir kaimais, o jie — negali. Kaip liūdna jausti, kad kai kurie iš jų, pajutę amžiaus našta, net viltį praranda grįžti į tē-

Tęsiama 4 psl.

Tęsiama 5 psl.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukštys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. VIENYBĖ co-owners are: Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. It is published bi-weekly by Valerie Tysliava, Joseph N. Tysliava and Jonas Valaitis. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tysliava; Assistant: Ann Vaivada; Business Manager and Photo Editor: Joseph N. Tysliava; English Editor: Demie Jonaitis; Senior Editor: Vytautas Širvydas; Contributing Editors: Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. Editorial and Administrative offices at 192 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone APplegate 7-7257.

mes

Vytautas Širvydas

Katalikų Susivienijimo istoriją prisimindamas, Garso redaktorius M. Zujus rašė:

"1890 m. kun. A. Burbos dėka, atsikratyta lenkininkų, bet netrukus prasidėjo kova su laisvamaniams. Kova tęsėsi 10 metų. Pagaliau, 15-tame seime, 1901 m. laisvamanių atstovai pasitraukė iš bendrojo seimo ir įsteigė kitą organizaciją".

Knygoje "J. O. Širvydas" dalykas taip apasakojamas:

"Keletą metų pasibylinęs ir po tūkstantį dolerių advokatams išmokėjęs, 1906 metais skilusios daly susitaikė sąlygomis; katalikų Susivienijimas išsiėmė kitą čarterį, sugrąžino trečią knygyno dalį, \$300 ir vėliavą".

Atrodo, kad teisiškai ne "laisvamaniai" įkūrė kitą organizaciją, bet naują čarterį išsiėmė katalikai. Tačiau, abu Susivienijimai turi moralią teisę tėvu laikyti Vienybės Lietuvninkų pastogėje 1886 m. lapk. 22 d. įkurtąjį Susivienijimą.

Knygoje apie čekoslovakų rezistenciją nacių laikais prof. V. Mastny rašo: "Laikas mus pamokė, ir šiandien žinome daugiau, negu seniau. Mūsų dienų diktatūrinės santvarkos toli gražu ne visagalės. Jos turi esminių silpnųjų. Nežiūrint, kaip paviršium atrodo, jų galėjimas ribotas. O prieš ribotą galią niekas nėra visai bejėgis". Ir dabartinėje Lietuvoje pilna visokių "kombinacijų", kuriomis piliečiai nugalai diktatūrą.

Amerikoj gyvenimas jau netoks ramus ir saugus, koks būdavo prieš 20 ar 30 metų. Tačiau, nežiūrint visų negerumų, gal verta prisiminti statistiką. Greta šurmuliuojančių, Amerikoje yra 49 milijonai įvairių studentų, kurie ramiai mokosi. Nors iš penkių porų viena išsiskiria, turime 89 milijonus vedusių, kurie poromis gyvena ir negalvoja skirtis. Kasdien areštuojama žmonių, bet gyvena 196 milijonai, kurie nepatenka policijai į nagus. Apie 75 milijonai piliečių ir įvairios bendrovės sumoka apie 160 milijonų dolerių mokesčių nuo savo gerų pajamų. O apie 115 milijonų dar vis tebe-

lanko vienokią ar kitokią hažnyčią.

Pasaulio almanache pasiskaitęs, kad Armėnija dar nuo I pasaulinio karo skolinga Amerikai \$11,959,917.49, armėnas profesorius iš Salem, Mass. kolegijos pasluntė į Washingtoną \$17.49, "šiek tiek skolą išlyginti". Lietuva skolinga (1968 m.) \$10,667,152.00.

Jau seniai žinoma, kad mūsų jaunimas nesutinka su senimu. Jaunieji mano, kad "seniai" nieko nežino, o senieji mano, kad jaunimas nieko nesupranta. Jaunimo-senimo įtampa žmonijoje paprastas dalykas visais amžiais. Vienas profesorius net sako: "Kuomet jaunimas giriasi geriau suprantąs ir esąs išmintingesnis, žinau, kad klysta. Bet jei jis taip negalvotų, žmonija niekad jokios pažangos nepadarytų!"

Vilniaus Kultūros baruose Juozas Paukštėlis prisimena susitikimą su dr. Jonu Šliūpu 1920 m. Šiauliuose. Rašo: "Išgirdau, kad Birutės fabriko salėje įvyks miesto inteligentų susitikimas su iš Amerikos atvykusiu dr. Jonu Šliūpu. Apie jį iš dešiniųjų sluoksnių buvau girdėjęs, jog esąs didelis laisvamaniškas, materialistas, bažnyčios ir kunigų priešinys. Bet kad jis buvo didelis kovotojas už Lietuvos laisvę ir kultūrą, kad draudžiamuoju metu redagavo "Aušrą" ir dėl tokios veiklos turėjo net iš savo krašto bėgti - to nebuvau girdėjęs. Taigi, nustebo, kada atsidarė salės durys ir įžengė žilas, barzdotas senis, didžiule galva ir plačių plačiausių pečių - kaip ažuolas - lydymas sutanoto Šiaulių bažnyčios dekanas Jasinskiol!"

Dr. Šliūpas šiauliečiams, tarp kitko, tarė:

"Sugrįždamas į Lietuvą, tikėjau, kad tėvynė sutiks mane, ne kaip pamotė, bet kaip motina, ne kaip sūnų palaidūną, bet kaip sūnų, kuris, gyvendamas svetur, nei valandėlei nepamiršo, kas esąs, kad mano pareiga yra dirbti tik jai, priešų apstotai, dirbti jos atgijimui, kad ji būtų laisva, dora ir materialiai stipri".

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Girnakalis

LIETUVIŠKOJI KULTŪRINĖ REVOLIUCIJA

Štai pas mus visokios pozicijos ir opozicijos pasiginčija, bet iš esmės išelviai lietuviai, ta grupė, kur susidarė iš 1944-45 metų pabėgėlių ir senųjų ateivių, išskyrus pažangluosius, buvo labai vieningi. Didieji mūsų kultūriniai įvykiai, masiniai renginiai, politiniai veiksniai ir t. t., - visa tai buvo laikoma visų išelvių reiškiniais. Lietuvos nepriklausomybės atstatymo reikaluose pas mus, galima sakyti, nebuvo nė mažiausios dėmelės. Gausūs nuomonių skirtumai ir štai nesupratimai paprastai pasibaigdavo, kai iškilavo svarbesnis reikalas. Buvo mėgstama kalbėti apie prarają tarp senimo ir jaunimo. Bet kai, pvz., demonstravome už Simą Kudirką, tai ir čia pasirodė net ir kartų skirtumai tik įsikalbėti.

Šiuo metu jau yra ko bijoti, kad tie gerieji laikai baigiasi. Iš seno kaupėsi debesis, o nieko nebuvo daroma tiems debesims išsklaidyti. Pvz., politinių veiksmų turime aiškiai per daug ir per daug ambicingų. Metai iš metų jie nepasidalijo nei ambicijomis, nei teise į visuomenės aukas.

* * *

Visa tai turi prielti atomazgą, ypač kad per trejetą dešimtmečių išaugo naujų labai vertingų žmonių. Juokinga buvo tikėtis, kad šie žmonės, tik pabarus ir pamokius, pasiliks prie 1944-45 metų nuotaikų ir nepastebės per trisdešimt metų visos žmonijos visose srityse padaryto negirdėto didelio šuolio. Štai tvarkantis, išsigelbėjimas tegalėjo ateiti tik senajai kartai išmirštant. Labai ciniška galiėtis, kad neišmirė, bet nemažiau ciniška ir pasilikti nuovis į kažką naują žengiančios žmonijos.

Ypač žiauriai mus kankina Lietuvos likimas. Ar jis jaugalutinais nulemtas ar dar kada nors bus lemiamas? Kada? Kokių numatome galimybių? Kaip laikytis dabar? Ką dabar turime daryti? Ir taip toliau.

Klausimų daug, o atsakymų dar daugiau. Labai įdomu, kad su atsakymais peršasi tie asmenys ir junginiai, kurie šių klausimų studijomis iš viso neužsiima. Eilinis visuomenės narys jau seniai visus klausimus išsprendė ir linkęs elgtis taip, kaip jo skonis ir interesai diktuoja. O jau vis labiau aiškėja, kad į išelvių pasitraukusi karta sensta, išsiseima ir išmiršta. Žmonės laidoja nedideliuose karstuose, bet tie karstai labai talpūs - sulima visas žmogaus godas ir išsprendžia problemas. Jau tik aklas nepastebi, kad laikas dirba senosios išelvių senaudai ir jos sieklimų pražūčiai.

* * *

Iššluotas kambarys gražiau atrodo. Iš išelvių visuomeninio gyvenimo irgi daug kas gražiau atrodytų kai ką iššlavus: ambicijas, asmeninių ir grupinių naudų kom-

binaciją, kultūrinį išsekimą ir sumenkėjimą, svetimųjų įtakas ir t. t. Leistina naiviai pasvajoti: būtų labai gražu. Užvis naiviausia svajoti apie gražią ateitį, kurios greičiausia jau nebus. . .

* * *

Chicagoje atsirado judėjimas, kurio tikslas - dabarties gyvenimą grąžinti į praeitį. Sako, tai lengvai padaroma. Reikl tik atsisakyti nuo visų po 1945 metų atsiradusių apraiškų, išsižadėti pažangos sugadintų žmonių ir . . . turėsime švarų ir skaltų tautos ir išelvių gyvenimą. Jaunimo nereikšią, nes entuziazmas senius atjauninsias. Taip jaunystės ir praeties pasiilgimas sudarė kultūrinės revoliucijos sąlygas.

Konkrečiai artimiausias tikslas buvo iš Lietuvos Bendruomenės eliminuoti visa, kas trukdo Lietuvos Bendruomenei pasidaryti ALTO sekcija. Žinoma, čia didžiausia kliūtimi yra frontininkai ir jų bendrininkai. Reikėjo kuo frontininkus taip apkaltinti, kad visuomenė darytų įspūdį. Na, taip suklijavo du visai jokio ryšio neturinčius dalykus: frontininkus ir . . . vaikų ekskursiją į Lietuvą. Frontininkai to ryšio išsiūnė, bet kultūrinės revoliucijos propagandininkams nerūpėjo išsiaiškinti, o tik kuo garsiausiai kaltinti.

* * *

Kultūrinė revoliucija visiškai laimėjo išėjo Cicero. Mat, čia daug ką užklupo veiksmai nepasiruošusius, daug kas nesusiorientavo, o revoliucijos laimėjimą vis tik nulėmė klebonija. Į "veikėjus" atėjo daug tokių, kuriems tik senatvėje panūdo dalyvauti Lietuvos visuomeniniame gyvenime. Kaip ir pridera iš dugno kylančioms jėgoms, čia buvo panaudota ir paduginiai ginklai: užgriuvo marios pletkų ir šmeižtų, pašto ir telefonų anonimų, grasinimų, sienų dažais tēplojų ir t. t. O viešai testigirdėjo pasigyrimai: mes švarūs patriotai, mes šioje kolonijoje pradedame tautinį gyvenimą. . .

Naujienų dienraštis pasidarė šių Lietuvos chunveibinių organu. Gal tik viena Babrauskienė nesuprato, kad su Naujienomis nereikia prasidėti. Štai šio dienraščio vieny metų komplektas pasidarė labai vertingu istoriniu dokumentu. Sumušė visus rekordus, net ir prieš pirmą pasaulinį karą ėjusią Sakę, jau nekalbant apie tebeinančią Laisvąją Lietuvą. Dienraštis pradžiugo naujais skaitytojais. Žinoma, kiekvienas ne tik medų, bet ir smagų perka pagal savo skonį. Bet su Naujienomis diskusijas veda jau tik Vilnis.

O Bendruomenėj tuo tarpu "frontininkai" jaučiasi ne taip jau blogai. Dėl labai žemo altininkų intelektualinio lygio pasidarė taip, kad bendruomenininkai į Washingtoną važinėja ir politiką darovieni patys. Vasario 16-sios proga vis didėjanti visuomenės parama rodo,

Tęsiama 3 psl.

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Tęsinys iš 2 psl.

kad Lietuvių Bendruomenė pagaliau pasirinko teisingą kelią ir ne-trunka laiko su ALTu.

Betgi kultūrinė revoliucija turi nuslaubti taip, kad "frontininkai" iš LB centrų būtų išvaryti. Po Cicero sekė Marquette Park kolonija, toliau turės eiti kitos kolonijos ir t. t.

Marquette Park gan lengvai krito į revoliucijos sterblę. Deja, laimėjimai tuo ir pasibaigė. Toliau ėjo Brighton Park, Gage Park ir kitos kolonijos, kur revoliucija neteko nepešė. O jau, pagal Naujienas, "Zalgrio mūšis" buvo LB Chicagos apygardos suvažiavimas. Revoliucijonieriai čia buvo visiškai sutvoti. Kai pamatė, su kuo turi reikalo, net ir jų pačių eilės išretėjo čia pat suvažiavime.

Susierzinimas, pagieža, kartėlis, eilių retėjimas ir pakrikimas - kol kas tai visi kultūrinės revoliucijos laimėjimai. Jau nekalbant apie vienybininkus, akiratininkus ir šiaip naujų kelių ieškotojus, blogais lietuviais apšaukti jezuitai su savo spauda, marjūnai su savo dienraščiu Draugu, skautai akademiškai, frontininkai ir t. t.

Visa prapuolė tik ant lauko pliko kelios pušelės (Gudelis, Bobelis, Vaičiūnas ir pn.) švarios liko.

O visgi visų mūsų rūpestių rūpestis yra ir turi būti tik tas vienas žemės kampelis prie Nemuno - Lietuva. Kam Lietuva iš galvos jau išdulkėjo, kam širdy beliko tuštuma, - tas tuščiai deklamuoja savo patriotizmą. Vai, reikia kultūrinės revoliucijos, vai, reikia didaus balso pasakyti, kad kaip aidas nėra garsas, o tik garso pamėgdžiojimas, taip ir rūpestis tėvyne, atsiribojant nuo tėvynės, tėra patriotizmo aidas. Lietuviškieji chunveibinai gal kada ir nusiaubs laimėjimais, bet prie tėvynės priartėti jiems nėra jokių vilčių.

Tuo tarpu siekiama daugelį revoliucijai nepritariančių lietuviškų veikėjų palikti be darbo. O tų veikėjų gi nėra per daug. Reikalingas kiekvienas žmogus, net ir Sulaitis LB suvažiavime. Nusikaltėlis yra tas, kas reikalavo žurnalistą išvaryti iš LB suvažiavimo. Nejaugi mes būsime priversti pradėti pasakojimus apie tautiečius pvz. 1941 m. kokioj Marijampolėjėjusius naciškas policininkų pareigas?

CHICAGOS ALT'O KONFERENCIJA

Amerikos Lietuvių Tarybos Chicagos skyrius - konferavo Chicago Savings and Loan banko patalpose. Jai pirmininkavo M. Pranevičius. Priėmus darbotvarkę, susirinkusius sveikino Lietuvos Konsulė Juzė Daužvardienė už Lietuvos laisvės darbą tarpe daug naujų, jaunų veidų. Pasveikino už sutartiną darbą, pridėdama, kad yra ir tokių organizacijų, kuriose kažkas maišo, šantažuoja ir lietuviškai veikia kenkia.

Vyskupas V. Brizgys išreiškė pasigėrėjimą tarybos vieninga veikla, palinkėjo sutartinai tęsti darbą ir toliau.

Alto pirm. dr. K. Bobelis pareiškė, kad Chicagos Lietuvių Taryba yra kitoms organizacijoms pavyzdys, kaip reikia mokėti bendrai dirbti.

Sveikino S. Balčiūnas R. Katalikų Federacijos vardu, A. Juškevičius - Ramovėnų Chicagos skyriaus vardu, J. Tamulis - Kūrėjų Savanorių, O. Vilimaitė - vyresniųjų Giedrininkių ir A. Valeišaitė - Brusoklenė - Simo Kudirkos Prisiminimo Fondo vardu. Raštu sveikino Leonardas Šimutis. M. Pranevičius ir Vl. Soliūnas

peržvelgė tarybos veiklą, izdo globėjų revizijos aktą perskaitė J. Skorubskas.

Šiais metais taryba turėjo pajamų \$9,914. Konferencijos metu Amerikos Lietuvių Tarybai įteiktas \$6,000 čekis.

V. Mankus perskaitė nominacijų komisijos paruoštą sekančių metų tarybos narių sąstatą. Pirmininkaus Tautinės Sąjungos deleguotas jaunosios kartos atstovas R. Šarka.

I. Andrašiūnas perskaitė komisijos paruoštą rez. projektą.

Diskusijose dėl tarybos veiklos buvo keliamas Tar. S-gos mitybų siuntiniams klausimas. Dr. Bobelis paaiškino, kad tuo reikalu buvo daroma.

Visi lietuviai, kurie domisi Tar. S-gos mitybų klausimu, turėtų rašyti laiškus senatoriams, ypatin- galai sen. Henry Jackson, demokratui iš Washington valstijos, kuris vadovauja senatorių spaudimui Tar. Sąjungai dėl emigrantų varžymo, rašant, kad jis keltų ir mitybų sumažinimo klausimą.

Kilo Pavergtųjų Tautų savaitės, Vasario 16 minėjimų ir kitų tautinių švenčių reikalai.

BŪK TAI 'PATRIOTAMS' SUVAŽIAVIME LABAI NEPASISEKĖ

Vasario 25 d. L. B. Marquette Parko apylinkė išrinko naują valdybą. Spaudoje įvairūs korespondentai visą laiką džiūgavo ir vis negali atsistūginti "apvalę" Marquette Parko L. B. apylinkę nežinia nuo ko...

"Valytojai" ruošėsi apvalyti ir apygardos valdybą. Vienas "valytojų" dvi savaites vaikščiojo po Marquette Parko tavernas, dalino lapelius, kuriuose buvo nurodyti kandidatai į apygardos valdybą ir visiems gyrėsi, kad savo pusėje turįs 75% pritarėjų, ir, esą, apygardos valdyba būsianti nuversia.

Balandžio 1 d. Jaunimo Centre įvyko Vid. Vakarų L. B. apygardos atstovų suvažiavimas, kuriame dalyvavo 123 atstovai. Cicero ir Marquette Parko apylinkių "valytojai" susibūrė į vieną vietą ir nekantriai laukė perversmo. Apygardos p-kas Romualdas Kronas atidarė suvažiavimą, pasakydamas kalbą ir pasiūlė į prezidiumą: Br. Nainį, J. Ardį ir A. Juškevičių. Kiti siūlė daugiau kandidatų, o "valytojai" reiškė nepasitenkinimą. Pusantrios valandos ginčijosi, kad viskas blogai. Suvažiavimas, tačiau, nutarė ginčus baigti. Balsų dauguma R. Krono pasiūlytus kandidatus išrinko į prezidiumą.

"Valytojai" ginčijosi visą valandą dėl dienotvarkės. Valdybos nariui V. Zalatoriui balsų dauguma pareiškė nepasitenkinimą, o į jo vietą įėjo sekantis kandidatas.

Naujienose "Astovas" rašo: "Jūratė Jasaitytė ir Stasys Gri-garavičius pirmininkui Romualdai Kronui pareiškė nepasitenkinimą ir reikalavo, kad jis atsistatydintų". Be to, J. Jasaitytė siūlė rinkti naują apygardos valdybą.

Prezidiumas iškeltą klausimą pateikė balsavimui. Už nepasitenkinimą apygardos valdybai iš 123 atstovų balsavo 19, o visi kiti pasisakė už.

Save pasiskelbusieji "patriotais" pasiliko neįaukioje mažumoje. To negana. "Patriotams" dar buvo ir kita nesėkmė. Suvažiavimo dauguma nubalsavo leisti valdybai koptuoti 4 kandidatus, jeigu pritrūktų valdyboje narių. Viena ponia iš "valytojų" būrio nesitenkinusi 10 kartų kalbėjusi iš vietos, pagaliau, netekusi lygsvaros, dukart pribėgo prie prezidiumo stalo ir sugniaužusi kumščius - mosavo ir daužė prezidiumo stalą. Pagaliau dauguma atstovų ją nušvilpė.

"Susirūpinęs bendruomenininkas" visą laiką po salę bėgiojo ir vis tikrino, kas už ką balsuoja, nors jis nebuvo išrinktas į balsams skaityti komisiją. Be viso kito - jis siūlė Edvardą Sulaitį pašalinti iš salės ir dar pakartotinai - atbėgo prie prezidiumo stalo ir - ultimatyviai reikalavo savo siūlymą vykdyti.

Pirmininkas paaiškino, kad suvažiavimas yra viešas: per spaudą ir radio kvietė svečius ir spaudos atstovus suvažiavime dalyvauti, tai nėra pagrindo svečius vyti lauk.

"Susirūpinęs bendruomenininkas" spaudoje išpeikė apygardos valdybą, du prezidiumo narius: Br. Nainį ir J. Ardį ir tuos, kurie balsavo už valdybos pasitenkinimą, net ir Maskvą pasikvietė į pagalbą... Jis Naujienose rašo: "Viena intelektualė moteris rašytoja išėdama pasakė:

- Čia vyko kova tarp Maskvos

ir Lietuvos" (Naujienos, 1973 - bal. 7 d.)

"Dalyvis" Naujienose rašo, kad buvęs "Zalgrio mūšis" - lietuvių su frontininkais... Vėliau rašo, kad buvęs mūšis lietuvių su bendradarbiautojais.

Iš tikrųjų, "valytojai" pralaimėjo mūšį su Vid. Vakarų L. B. apygardos suvažiavimo atstovais. Pralaimėję "mūšį", visas negeroves ir trukšmo kėlimą priskyre apygardos valdybai, prezidiumui, frontininkams, L. B. tarybos pirmininkui Vytautui Kamantui, šaulių korespondentui, mokytojams ir svečiams ir juos visus apšaukė "bendradarbiautojais su okupantu", o save pasiskelbė "patriotais lietuvišiais".

"Atstovas" Naujienose rašo: "Posėdžių salėje suvažiavimo atstovai buvo pasidalinę į dvi grupes, dešinėje pusėje su Lietuvos okupantu bendradarbiautojai, o kairėje pusėje patriotai". (Kurie balsavimuose gavo 19 balsų iš 123 atstovų.)

Be to "Atstovas" visus neklausė žadas spaudoje išvadino: pamišusiais, nužmogėjusiais, sulaukinėjusiais, gyvuliais ir bendradarbiautojais su okupantu. (Naujienos š. m. balandžio 9 d.)

Reikia džiaugtis, kad gyvename laisvame demokratiškame krašte, ir Dievui dėkoti, kad "valytojai" besivadinę patriotais neturi policijos ir kalėjimų. Kitu atveju - kurie nesilaiko "valytojų" skelbiamos linijos jie susodintų į savo kalėjimus.

BENDRUOMENININKAS

REDAKCIJOS PRIERASAS: Šio straipsnio autorius yra Marquette Parko liet. kolonijos gyventojas, buvęs suvažiavimo delegatas. Jis prašė savo pavardės neskelbti, nes bijosi Naujienų "patriotų" moralinio ir fizinio teroro. Kiek patirta, tie "patriotai" padoriems tautiečiams yra išdažę namus raudonais dažais, vidurnaktį skambinę telefonu ir grasiinę dar kitaip keršyti.

Tuo tarpu, kai kiti pykstasi, sportininkai visada suranda bendrą kalbą. Viduryje dr. J. Ringus su krepšininkais vieno pobūvio metu.

E. Sulaičio nuotr.

Lietuvos Vyskupas už išeivijos ryšius su Lietuva Tęsinys iš 1 psl.

vų namus. Tėvynės ilgesys dvelkia ir iš jų laiškų. Vaikšto jie neono šviesose paskendusiomis "štrasėmis" ir "stritais", o galvoja: "Pamėnės tokios gražios"... Tačiau ne visi, ir nors galiybės yra, ryžtasi atvykti į gimtinę. Tiesa, pastaruoju laiku vis daugiau ir daugiau dvasininkų apsilanko Lietuvoje. Malonu čia buvo sutikti kunigą Stasį Šileiką iš Italijos, amerikietį kunigą Kauną, kunigą Kazimierą Senkų iš Vakarų Vokietijos, kunigą Albiną Spurgį iš Kanados, kunigą Piktūną iš JAV, profesorių kunigą Zeliauską iš Italijos, misionierių kunigą Antaną Perkumą iš Venecuelos, kunigą Kęstutį Balčį iš Jungtinių Amerikos Valstijų ir kitus.

Daugelio jų atsiliepimai, išsivežti įspūdžiai apie tėviškę, tiek pareikšti mūsų spaudoje, tiek grįžus namo, yra labai gražūs. Pavyzdžiui, kunigas Perkumas, atsisveikindamas su Lietuva kalbėjo "Gimtojo krašto" korespondentui: "Džiaugiuosi ta pažanga, kuria Lietuva padarė ir kuri ryški daugelyje gyvenimo sričių." ("Gimtasis kraštas", 1972. VIII. 31.) New Yorko "Vienybė" atspausdino išeivio žurnalisto Edvardo Šulaičio pasikalbėjimą su Amsterdamo klebonu, kunigu Kęstučiu Balčiu, kuris keletą kartų viešėjo Lietuvoje, o pastarąjį kartą, 1972 metų vasarą, jau kartu į Lietuvą, aplankyti tėvų žemės, atsivežė net 15 savo parapiliečių. Jis pastebėjo, kad Lietuvoje nuoširdumas nepaprastas. Pamatė išaugusius miestus, pagražėjusį kaimą. Jis padarė daug skaidrių, — ir daugelis, pamatę Lietuvą ekrane, kaip jis sako, — "ryžtasi ten patys nuvykti ir pasigėrėti".

Atvykę į Lietuvą, kunigai lankosi bažnyčiose, vyskupijų kurijose, laiko mišias, susitinka su kolegomis kunigais ir turi gerą progą objektyviau pažinti religinį Lietuvos gyvenimą. Tenka pažymėti, jog ir visa eilė Lietuvos kunigų pastaraisiais metais buvo išvykę į užsienį. Ten jie susitiko su tautiečiais, pasauliečiais ir

dvasininkais. Antai, Jungtinėse Amerikos Valstijose lankėsi kunigas Stasys Lidy, kunigas P. Čižauskas, kunigas G. Šukys. Angliją aplankė kunigas J. Žemaitis, Prancūzijoje keliavo kunigas A. Gutauskas, Belgijoje — kunigas B. Bulika ir kt.

Ne vienam jų užsienyje gyvenantys lietuviai skundėsi objektyvios informacijos apie savo gimtąjį kraštą stoką, tamė tarpe ir apie katalikų bažnyčios padėtį Lietuvoje. Todėl kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komitetas, kurio tikslas informuoti užsienio lietuvius apie LTSR ir jo žmonių darbus, kultūrą, socialinę pažangą, kuris stengiasi palaikyti tiesioginius kontaktus su tėvynainiais užsienyje, turėtų rūpintis, kad kiek galint daugiau tiesos apie Lietuvos katalikų gyvenimą pasiektų užsienį, nes Lietuva yra katalikiškas kraštas ir tikėjimo laisvės problema socialistinėse gyvenimo sąlygose labai domina lietuvius katalikus užsienyje.

Mes, Lietuvos katalikai prisimindami Viešpaties žodžius: "Iš to visi pažins, kad esate mano mokiniai, jei mylėsite vieni kitus" (Jn. 13, 35), nieko kito taip nenorime, kaip to, kad mūsų tautiečiai užsienyje būtų kuo glaudžiau surišti su savo kraštu Tėvynės meilės ryšiais, nes ir Dangiškasis Tėvas trokšta, kad kiekviename žmoguje matytume brolių ir mylėtume jį ne tik žodžiais, bet ir darbu ir tiesa.

Taip jautriai savo kalbą užbaigė vysk. Kriščiūnas. Savo kalbos pradžioje jis buvo sustojęs bendrai ties išeivija ir ypatingai ties lietuviška išeivija, jos kultūriniais poreikiais ir jos, ypač dvasininkų, ryšiais su Tėvyne. Tarp kitų dalykų, jis taip kalbėjo:

... Norint suprasti kas yra išeivis, nėra reikalo stovėti uosto krantinėje, kai išplaukia laivas su žmonėmis, paliekančiais savąjį kraštą ir keliaujančiais ieškoti laimės svetur; arba klausytis tų trumpų linkėjimų, kuriuos siunčia radijo bangomis savo šeimoms kai kurių kraštų darbininkai gyvenantys užsienyje. Uždėta pamatyti apie tą dainelę, būtinai, kuri atšvė-

ria išeivio širdyje, kai jis atplyšta nuo savo Tėvynės žemės, šeimos, pažįstamų, kai jo laukia tūkstančiai nežinomųjų, naujų problemų, aukų tolimam ir nepažįstamam krašte tarp svetimų, kur jis neturi namų, neturi nieko...

Siekdami suprasti išeivį, jam padėti, palaikyti ryšius su Tėvyne, į Lietuvos kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komiteto veiklą, savo indėli įneša ir Lietuvos TSR katalikų dvasininkai, kuriems taip pat rūpi, kad tautiečiai savo kraštą geriau pažintų ir teisingai suprastų mūsų darbus ir siekius. Iš šio darbo čia paminėsiu tik du momentus, t. y. spaudą ir asmeninius kontaktus.

Rūpinasi suvienodinti lietuviškus tekstus

Katalikai Lietuvoje leidžia sau reikalingas religines knygas. Neseniai, pavyzdžiui, atspausdinome "Romos katalikų apeiginą Lietuvos vyskupijoms", "Maldyną", "Antrojo Vatikano susirinkimo nutarimus" ir kitus leidinius. Štai dar spaustuvės dažais tebekvepia labai reikšmingas leidinys "Šventojo Rašto Naujasis testamentas", išėjęs 10 tūkstančių egzempliorių tiražu. Katalikų bažnyčios įstatymai reikalauja, kad kraštą palikę išeiviai li-

turginėje srityje laikytųsi viso, kas nutarta jų krašto vyskupų susirinkimuose. Todėl nenuostabu, kad išeivijos katalikų dvasininkams labai rūpi Vatikano antrojo visuotinio susirinkimo įsakytosios liturginės reformos eiga Lietuvoje. Nors išeivijoje leidžiamos savo liturginės knygos, tačiau rūpinamasi, kad tiek Lietuvoje gyvenantys, tiek užsienyje esantys lietuviai katalikai suvienodintų reformuotus lietuviškus liturginius tekstus ir tuo pačiu palaikytų vienybę su savo kraštu, kuriam priklauso iš tiesų dąbartis ir ateitis.

Išeivija laukia Lietuvoje išleidžiamų religinių knygų. Štai vienas aukštas JAV išeivių dvasiškis šių metų sausio 11 d. laiške rašo: "Kurie tuo čia rūpinasi, yra labai pasinešę liturginėje terminologijoje ir bendrai tuose naujuose tekstuose laikytis jūsų padaromo darbo... Labai laukiama jūsų Naujo Įstatymo, kad kaip nors viena egzempliorių kuo greičiau. Mums patarnautų ruošiant pilną Mišiolą"... "Ir šiuo atveju pakartojau, kad čia tą darbą dirbą atsisakys savo atlikto darbo nemurmėdami, jeigu gautume pas jus paruoštus tekstus." Taigi, kaip matome, religinio turinio knygos, išleistos Lietuvoje, prisideda prie bendradarbiavimo su lietuviškąja išeivija.

LIETUVA POPULIARINA SAVO KNYGAS PASAULYJE

Lietuvos knyga 1972 metais buvo ypač reikšmingi. Tarptautinių knygų metų emblema ir šūkis "Knyga - visiems!" pirmą kartą lydėjo tiek daug renginių visose pasaulio šalyse iš Lietuvos.

Svarų žodį tarė lietuviška knyga. Jos parodos buvo įrengtos Tarptautinėje knygų mugėje Poznanėje, Prahoje, Čilėje ir kitur. Vaikams knygų paroda surengta Rytų Vokietijoje - Erfurte, Berlyne, Greifswalde. Bibliografijos parodomis Lietuva pasikeitė su Bulgarija.

Tarptautinėj vaikams knygų parodoje Mons, Belgijoje, taip pat dalyvavo Lietuva. Vaizduojamojo meno muziejaus salėse ją surengė miesto Pedagoginis institutas, kuris yra UNESCO organizacijos narys. Parodos tikslas supažindinti visuomenę su literatūra, kurią skaito pasaulio vaikai. Lankytojams buvo pademonstruota stam-

blausių pasaulio leidyklų, išleidžiančių vaikams knygas, gamyba. Šioje parodoje buvo surengta Lietuvos vaikų piešinių skyrius.

Atsiliepimų knygoje nemaža gražių įrašų, apie Nemuno krašto mažųjų dailininkų darbus bei lietuviškas knygas.

Tiek knygos, tiek ir mažųjų darbai buvo aukštai įvertinti Monso dienraštyje *Journal Enderandane*, o taip pat parodos spaudos konferencijoje. Brouelles buvo miesto merijoje dar rodomi Lietuvos vaikų piešiniai ir knygos.

Vilniuje š. m. balandžio mėn. antrojoje pusėje gastrolavo Klaipeidos dramos teatras. Buvo pastatyta: A. Zurbos pjesė "Nemylėk manęs", K. Sąjos dvi komedijos "Poliglota" ir "Abstinentas", L. Zuchovickio pjesė "Tostas už Kolumbą".

VIENYBĖ, 1973 m. balandžio 20 d.

Kanados vyriausybė Tęsinys iš 1 psl.

ateiviams, jų tarpe vyresnio amžiaus žmonėms. Pripažinta, kad etninė spauda padeda išlaikyti gyvą Kanados daugiakultūrę veiklą. Ši studija bus konkrečiai bazė, padedanti nustatyti vyriausybės politiką etninės spaudos atžvilgiu.

DĖL ETNINIŲ GRUPIŲ ISTORIJS

Kanados Valstybės departamentu pilietybės skyrius užsakys apie 20 etninių grupių istorinių darbų Kanadoje. Pasiremiant mokslinių tyrinėjimų duomenimis ir turimais leidiniais, jie bus kruopščiai paruošti, ypač atsižvelgiant į šių grupių kilmę, kultūrinį lobį, įnašą ir jų problemas. Ši programa yra apčiuopiamas, efektingas ir reikšmingas daugiakultūrės veiklos pripažinimas Kanadoje. Septyniolika leidinių jau užsakyta. Netrukus bus užsakyti ir likusieji. Kai šie moksliniai darbai bus užbaigti ir išleisti, bus paruoštos populiarios laidos ir plačiai visuo-

KANADIEČIŲ ETNINĖS STUDIJS

Vyriausybė ragina sistemingai ir pastoviai tyrinėti daugiakultūrę Kanados visuomenę. Pilietybės skyrius jau užbaigė išsamią studiją, kuri nagrinėja problemas, susijusias su tyrinėjimu, knygleidyba ir Kanados etninių grupių mokymu.

Kai studijų rekomendacijos bus įgyvendintos, išsispres kai kurios problemos, susijusios su koordinacijos stoka tyrinėjimo srityje, tinkamos literatūros trūkumu, specialaus kurso apie etninę Kanados įvairumą nebuvimu visoje švietimo sistemoje.

FILMŲ REIKSMĖ

Praeityje Kanados filmų įstaiogos pagaminti filmai neanglų ir neprancūzų kalbomis buvo slūgčiami į užsienį. Dabar šie filmai prieinami pačioje Kanadoje. Vadyba, norėdama nustatyti, kokių filmų etninės grupės pageidautų savo senelių kalba, pravedė apklausinėjimą. Ji taip pat praplėtė gamybą filmų, kurie informuoja kanadiečius apie vieni kitus. Šiuo metu vadyba ruošia filmus anglų ir prancūzų kalbomis apie etninių

grupių problemas ir jų įnašą į Kanados gyvenimą.

KANADOS VALSTYBINĖ BIBLIOTEKA

Neoficialiomis kalbomis viešose bibliotekose knygų mažiau, negu jų skaitytojai pageidauja. Valstybinėje bibliotekoje yra įsteigtas daugiakultūris kalbos ir literatūros centras. Jis aprūpina vietos bibliotekas knygomis kitomis ne anglų ir ne prancūzų kalbomis.

KAIP PROGRAMA KOORDINUOJAMA?

Sudarytas koordinacinis komitetas (Inter-Agency Co-ordinating Committee) derinti įvairių departamentų ir federacinės vyriausybės kultūrinių reikalų įstaigų veiklai. Jis nuolat seks federacinės vyriausybės politiką ir programas, kad jose atsispindėtų visuomenės kultūrinės grupės.

KANADOS DAUGIAKULTŪRĖS VEIKLOS PATARIAMOJI TARYBA

Šiai Tarybai sudaryti paskirti asmenys, turį ryšių su savo bendruomenėmis ir susipažinę su etninių grupių kultūrinėmis organizacijomis bei jų problemomis.

Taryba veiks visame krašte bei atskirose srityse ir bent kartą per metus posėdžiaus sostinėje Otawa.

VALSTYBINIS ŽMOGAUS MUZIEJUS

- Valstybinis žmogaus muziejus:
1. Perka meno dirbinius, atspindinčius etninę Kanados kultūrų įvairybę;
  2. Tyrinėja įvairių Kanados etninių bendruomenių liaudies meną ir muziką;
  3. Ryžtasi plėsti muziejų ir paruošti švietimo pobūdžio projektus, kuriais būtų pasiekta ir plačioji visuomenė.

DAUGIAKULTŪRIO CENTRO PASALPOS ETNINĖMS GRUPĖMS

Daugiakultūris centras yra vieta, kurioje įvairių kultūrų žmonės gali vienas su kitu susitikti ir pasidalinti savo kultūrinio lobiu. Tokie centrai parūpina vietą ir reik-

menes kultūrinei grupių veiklai, kaip teatras, menas, rankdarbiai, informaciniai patarnavimai, grupinės diskusijos, muzika, šokių pamokos, parodos, pasirodymai ir pramoginio pobūdžio renginiai.

Daugiakultūrės pašalpos programa teikia pašalpas grupėms, kurios jau turi ar bando suorganizuoti daugiakultūri centrą, tarnaujantį etninių grupių daugumos interesams bendruomenėje. Pagalba teikiama grupėms studijuoti, vykdyti planus, juos paruošti ir išlaikyti.

KANADOS VIEŠASIS ARCHYVAS

Kadangi imigracijos ir kultūrinių grupių istorija yra visos Kanados istorijos dalis, tai viešasis archyvas renka visų etninių organizacijų, draugijų protokolus bei dokumentus. Kanados istorijai tie dokumentai svarbūs.

***

Kanados Ministrų pirmininkas Pierre Elliott Trudeau Atstovų rūmuose dar 1971 m. spalio 8 d. pareiškė: "... Daugiakultūrė politika dvikalbiškumo rėmuose iš esmės suteikia atskiram individui pasirinkimo laisvę. Mes esame laisvi, išliktume, kas esame, bet to negalime palikti atsitiktinumui. Tai turi būti skatinama ir to siekiama. Jei | kai bet kurių grupių pasirinkimo laisvė būtų pavojuje, visų mūsų pasirinkimo laisvė būtų pavojuje. Šios vyriausybės politika siekia pašalinti bet kokius šios rūšies pavojus ir šią laisvę išsaugoti" -

Opozicijos vadas Robert L. Stanfield pareiškė: "... Mes mieliai remiame vyriausybės pareiškėtą principą išlaikyti ir puoselėti daugelio kultūrų tradicijas, kurios gyvuoja mūsų krašte. ... Ko mes pageidaujame - tai teisingumo visiems kanadiečiams ir pripažinimo kultūrinio šio krašto įvairumo" -

David E. Lewis, Naujosios Demokratų Partijos vadas pareiškė: "... Giliai įvertindama abu mūsų Kanados kultūrinio gyvenimo aspektus, t. y. oficialų dvikalbiškumą ir daugiakultūriškumą, mano partija šilta remia tuos ministro pirmininko nustatytus principus. ..."

Real Caouette, Socialinio Kredito Partijos vadas pareiškė: "... Aš esu pilnai įsitikinęs, kad aplamai kanadiečiai laikosi tų pažiūrų, kurias išreiškė ministras pirmininkas. Mes pageidaujame, kad Kanada būtų didi šalis visiem gyventojam, visom etninėm grupėm" -

KITI DAUGIAKULTŪRĖS POLITIKOS ASPEKTAI pasireiškė:

1. Pagalba imigrantams išmokti kalbos,
2. Puoselėti teatrinę ir vaizdinę meną;
3. Skatinti dalyvauti konferencijose bei seminaruose, kurie studijuoja daugiakultūrę veiklą;
4. Etnokultūrinėm organizacijom kreiptis į valdžios įstaigas, prašant paramos.

Iš Kanados vyriausybės politikos, nuomonės labai svarbios ir vertos žinoti visiems Kanadoj gyvenantiems. Šiuos pareiškimus parlamentui tęsė Rt. Hon.

Pierre Elliott Trudeau

Pierre Elliott Trudeau, Kanados ministrų pirmininkas.

"Federacinė vyriausybė priima ir patvirtina daugiaetnines rekomendacijas ir sutinka su visa komisijos pranešime vyraujančia dvasia. Ji yra įsitikinusi, kad seniai pribrendęs laikas Kanados gyventojams giliau susipažinti su turtingomis tradicijomis tų daugelio kultūrų, kurias turime Kanadoje.

Mūsų piliečiai atvykę į Kanadą beveik iš kiekvieno pasaulio krašto ir su savimi atsinešę visas didesnes pasaulio tkybas bei kalbas. Šis jų kultūrinis įvairumas praturtina visus kanadiečius be galo gausiais žmonių patyrimais.

Vyriausybė laiko tai neįkainojamu paveldėjimu ir tiki, kad Kanada paliktų vargingesnė, jei mes priimtume asimiliacijos programas, priversdami savo piliečius prarasti ir pamiršti tų kultūrų tradicijas, su kuriomis jie į šį kraštą atvyko.

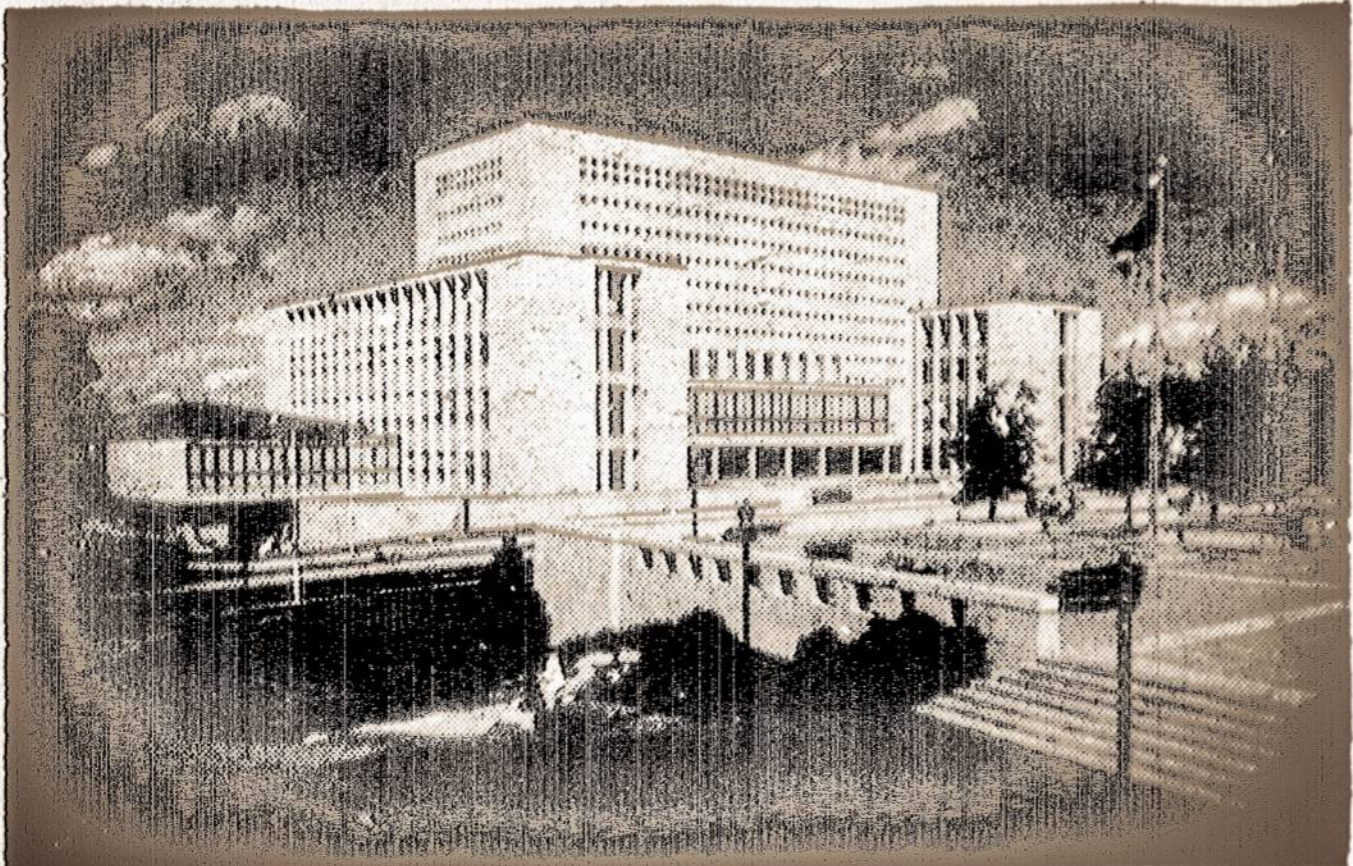
Federacinė vyriausybė tikisi, kad atskiros provincijos taip pat pozityviai atsilieps į šias daugiaetnines rekomendacijas. Kiekvienas provincijos premjeras yra gavęs ministro pirmininko laišką, kuriame išdėstoma ši politika bei programos ir jie prašomi bendradarbiauti.

... Vyriausybės galvojimo centre glūdi įsitikinimas, kad visame pasaulyje kultūrinis įvairumas yra be galo greitai naikinamas pramoninės technologijos, masinės komunikacijos ir miestų plėtimosi įtakoje. Atkreiptas dėmesys į žmogaus prigimties iškreipimą, jo nuasmeninimą masiniuose telkiniuose, masinėje kultūroje, pramogose ir į nuolat augančias, besiplečiančias nuasmenintas institucijas.

Vienas žmogaus pagrindinių reikalavimų - yra jausmas, kad jisai kam nors priklauso. Ir daugelis šio meto neramumų pasireiškia (tai liečia įvairaus amžiaus žmones) dėl to, kad tas reikalavimas nebuvo patenkintas.

Etninių grupių išlaikymas nėra vienintelis būdas tam priklausomumo jausmui ugdyti. Tų grupių buvimas Kanadoj buvo svarbus veiksnys visuomenės raidoje

Pabaiga sekančiame numeryje

Kanados valstybinė biblioteka ir archyvai Ottawoje.

VIETOJE GĖLIŲ

Salomėja Narkėliūnaitė

Ji pasibeldė į mano kambario duris "Gintaro" viešbutyje ir, nespėjusi pasisveikinti, ištiesė man prieš akis laikraštį.

Ir aš nutirpau. Iš puslapio pažvelgė Vytautas Glovackas. Jo nuotrauka su draugų pranešimu buvo apvesta juodais rėmais.

- Tai, matai, - tarė ji, paduoda man laikraštį, - o aš maniau, kad dar susitiksime, - toks malonus buvo žmogus, - kalbėjo Ieva Aleksienė, tik ką atėjusi iš geležinkelų stoties, atvykusi iš Kauno su manimi pasimatyti.

Perskaičiau Tiesoje apie staigią Vytauto mirtį ir pasakojau Ievai, kaip laukiau jo telefono ir stebėjau, kur jis pradings. Iš teksto paaiškėjo, kad Vytautas staiga mirė sausio 17 d. vakare. Dabar man jau aišku buvo, kodėl Vytautas neparūpino man pažadėtų bilietų į Lionės Juodytės koncertą. Taip pat žinojau ir sakiau Ievai, kad jau nevažiuosime daugiau su Vytautu į mano tėviškę prie Mielagėnų.

Pereitą sykį, 1971 m., prisimenu kaip dabar, kai lankiausi Vilniuje, Ieva atvyko iš Kauno, bet aš buvau besiruošianti į tėviškę. Supažindinau juodu, tai Vytautas ir pasiūlė Ievai kartu su mumis važiuoti, kai patyrė, kad ji nėra buvusi Vilniaus krašte. Turėjome smagią kelionę ir maloniai praleidome laiką Mielagėnuose ir kitose mano tėviškės vietose. Vytautas buvo nuoširdus, draugiškas, linksmas kompanijoje.

Tad, sėdėjome dabar "Gintare" abidvi su Ieva ir galvojome Vytauto. Jam tebuvo vos 52 metų. Galvodama apie savo susitikimus su Vytautu, prisiminiau šimtus tautiečių, su kuriais jis, dirbdamas Kultūrinių ryšių komitete, yra bendravęs, kuriems yra padėjęs, su kuriais kėlavęs po Lietuvą ir rodęs po karo atsikūrusį gyvenimą. Taip ir vaizdavausi dabar tą minią turistų iš JAV, Kanados, Australijos, Pietų Amerikos, kurie neteko vieno savo geriausių bičiulių.

Vytautą pažinojau geroką laiką ir, dažnai apsilankydama Vilniuje, tiesiog trokšdavau kiekvieną kartą jį susitikti ar komitete, kelionėje ar svečiuose. Turėjome ir bendrą bičiulių būrį.

Be Olekos - Žilinsko

Andrius Oleka-Žilinskas aktorius, režisierius, Lietuvos teatro reformatorius, mirė 1948 m. vasario 3 d.; šiemet sueina 25 m. Pamėgęs teatrą, lavinosi įstojęs į S. Stanislavskio Maskvos Dailės teatro studiją. Valdino Maskvoje, su gastrolėmis važinėjo po Europos didmiesčius. Nuo 1929 m. pradėjo Lietuvos valstybiniame dramos teatre Kaune kaip režisierius ir pedagogas, pastatydamas patriotinius veikalus kaip Krėvės Šarūnas, sukvietęs geriausias aktorių jėgas. 1930-1933 m. buvo Lietuvos valstybinio teat-

Kai 1971 m. pavasarį kartu su Vytautu Glovacku ir Ieva Aleksiene (dešinėje) bei savo giminėmis lankiau Mielagėnų kapinėse savo tėvų ir artimųjų kapus. Kairėje - Vytautas Glovackas.

Negaliu pamiršti ir šių metų apsilankymo Kultūrinių ryšių komitete, kai, man tik atvykus į Vilnių, jo viršininko Vytauto Kazakevičiaus raštinėje susitikę, dalijomės išpūdžiais ir džiaugiamės, kad jis galės mane palydėti į tėviškę.

- Kaip gerai, vėl važiuosim į Mielagėnus, - sakiau jam, spausdama ranką.

Bet šįkart nuvykau į Mielagėnus be Vytauto. Jis jau buvo atgulęs Antakalnio kalnelyje, kur naujai jo supiltą kapą papuošė jo bendradarbių ir draugų vainikai ir gėlės. Tegul tad ir šie žodžiai būna vietoje gėlių brangaus žmogaus prisiminimui.

ro direktorius, iš pagrindų pakeitė teatro darbo metodus, juos sumodernino. Ugdė dramos, operos, baleto praeauglį. Lietuvos baleto jau 1935 m. galėjo gastoliuoti Londone, Monte Carlo. Įsteigė teatro padalinį Šiauliuose. Kvietė užsienio dirigentų, pianistų, smuikininkų. Į spektaklius įnešė gyvumo.

1935 m. atvykęs į JAV įsijungė į rusų teatro vaidinimus, gastroluodamas daugelyje didžiųjų miestų. Vadovavo amerikiečių studijai New Yorke, išvesdamas į sceną eilę pastatymų. Dėstė įvairiose dramos ir operos mokyklose. Širdies smūgio ištiktas, mirė teturėdamas vos 56 m. amžiaus.

30 metų be Vydūno

Rašytojas, poetas, dramaturgas, muzikas, filosofas kultūrininkas, mistikas, pedagogas - Vilius Storasta-Vydūnas gyvenęs 85 metus mirė prieš 20 m. - 1953 m. vasario 20.

Vydūnas Greiswald, Halle, Leipzig, Berlyn universitetuose studijavo filosofiją, sociologiją, religiją, meną, literatūros istoriją, prancūzų, anglų, sanskrito kalbas.

Įkūrė Tilžės lietuvių giedotojų dr-ją ir jai 40 m. vadovavo, rengė lietuviškus vaidinimus, dainų šventes, su savo choru net 3 kartus koncertavo Šveicarijoje, Rytprūsioje. Klaipėdos muz. mokykloje dėstė kultūros istoriją.

Lietuvoje skaitė paskaitas. Leido ir redagavo Saltinį, Jaunimą, Naujovę, Darbymetį ir bendradarbiavo kitoje lietuvių spaudoje. Lietuvių mokslo draugijos veikloje, buvo tarptautinės rašytojų dr-jos Pen klubo narys.

Yra parašęs keliasdešimt dramos veikalų, žymesni: Prabočių šešėliai, Amžina ugnis, Lietuvos pasakėlė, Sigutė, Vergai ir dykliai, Žvaigždžių takai, Likimo bangos ir daug kitų.

Harmonizavo lietuvių liaudies dainas ir sukūrė originalių.

Rašė filosofinius veikalus, kaip Visatos sąranga, Mirtis ir kas toliau, Mūsų uždavinys, Tautos gyvata. Paruošė vokiečių - lietuvių kalbos žodynus, vokiškai - vadovėlių lietuvių kalbai pramokti, Lietuvos praeitis ir dabartis.

Jo pagrindinės idėjos - tautos meilė, dvasinė kultūra, humanizmas, socialinė lygybė rado išraišką ir jo kūryboje, kaip Prabočių šešėliai, Amžina ugnis.

Kai kurios jo dramos yra iš-

VYDŪNAS J. Žikaro

verstos į lenkų kalbą (Prabočių šešėliai, Jūrų varpai, Žvaigždžių takai).

Karo metu, pasitraukęs į Vakarų, mirė Detmold, Vokietijoje.

Jonaičių kaime 1868.III.2, sekundinio rytą 8,30 val., Verdainės varpams gaudžiant, gimė Vilius (Wilhelmas) Storasta - rašytojas ir Mažosios Lietuvos veikėjas Vydūnas. Rašytojo protėviai kilę iš Mažių kaimo, vėliau gyveno Jonaičiuose. Senoji jų pavardė buvusi Vydas ar Vydus; iš čia kilo rašytojo slapyvardis Vydūnas, ilgainiui nustumęs pavardę; Storostos pavardė tekusi vienam rašytojo protėviui,ėjusiam Silutės apskrityje tam tikro pareigūno (seniūno - storostos) pareigas. Visi Vydūno protėviai buvo grynakraujai lietuviai, tik su lietuvaitėmis šeimas kūrė.

VIENYBĖ, 1973 m. balandžio 20 d.

Argentinoje

LIETUVAITĖS MOKYKLA
AVELLANEDOJE

Argentinos Liet. Balsas rašo:

Lidia Kučinskaitė, ketvirto kurso Buenos Aires universiteto medicinos fakulteto studentė, jos tėvui ir motinai mirus, pasiliko vieną vieną savo namuose, Av. Roca 696, Avellaneda. Dalį namo išnuomavo krautuvei, o pajamų papildinimui pragyvenimui ir mokslui savo namuose atidarė mokyklą, mokinių paruošimui ir anglų kalbos pamokoms.

Dar gimnazijoje būdama Lidia dainuodavo solo SLA ir kituose lietuvių kultūriniuose rengimuose. Ir dabar gražiai kalba lietuviškai. Prie jos pianino yra ir lietuviškų gaidų, pirmoj vietoj iš A. L. Balso gautos komp. Vytauto Kerbelio komponuotos dainos, kurias albume išleido Kazimieras Deveikis - Pipiras. Salės sienos papuoštos dailininko Romualdo Kuprevičiaus paveikslais. Iš lietuvių ją aplanko universiteto kolegė studentė Blanca Čekanauskaitė. Lidia pati perdažo savo namus, pati viena grumiasi su gyvenimu. Ši pavyzdinga lietuviutė yra A. L. Balso skaitytoja.

LIETUVIŲ POBŪVIS
COMODORO RIVADAVIA

Comodoro Rivadavia mieste Lietuvos vardu pavadinta viena gatvė. Kalbą pasakė Comodore Rivadavia burmistras inž. Luis Segundo Parmigiani, sveikindamas lietuvius ir apgalvestaudamas, kad tokia mažytė gatvė lietuviams teko. Paskui kalbėjo gatvės Lituania išrūpintojas Kazimieras Šlapelis.

O iš Buenos Aires atsilankė kun. Augustinas Steigvila, kuris atlankė pamaldas San Juan Bosco katedroje.

Kūmais buvo Povilas Žukas ir Žukaitė de Dorla. Vėlavas palankė brolis su sesute Baltuška. Nuotaika buvo broliška ir pakili.

Po visų ceremonijų apie 100 lietuvių nuvyko į pajūrį Rada Tilly. Toj gražioj vasarvietėj, esančioj apie 20 kilometrų nuo Comodoro, jau laukė asado kepėjas Luis Misiūnas, plokštelių muziką tvarkė Jonas Derenčius, harmonika grojo Baltuška.

VIRŠUJE: Šią gražią grupę lietuvių sutraukė sausio pabaigoje Argentinoje atsilankęs iš Kanados kun. Izidorius Grigaitis. Jam vaišes surengė svečio brolis Vincas Grigaitis su šeima.

DEŠINĖJE: Ona Ožinskienė su savo lėlėmis.
Prano Ožinsko nuotraukos

10 GATVIŲ LITUANIA VARDU

Argentinos Lietuvių Balsas rašo, kad daugiau kaip prieš 50 metų Buenos Aires miesto valdyba vieną Villa Urquiza gatvę pavadino vardų Lituania.

Lietuvių pastangų dėka kitų 9 miestų gatvės Lituania turi Rosario, Cordoba, Avellaneda, Berisso, Quilmes, Temperley, Sarmiento, Comodoro Rivadavia ir štai inauguruota ir dešimtoji gatvė.

Lituania gatvė atidaryta Lanus mieste Argentinoje balandžio 15 d. Įvykus pamaldoms, giedojo Šventos Cecilijos choras. Po to buvo Lituania gatvės bronzinės lentos pašventinimas ir atidengimas. Dalyvavo Lanus meras, valdžios pareigūnai, spaudos ir TV atstovai. Vėliau Argentinos Lietuvių Susivienijimo salėje buvo programa ir

iškilmingi pietūs. Dalyvavo Lanus miesto meras Miguel P. Monserrat bei kiti aukšti pareigūnai.

Programai vadovavo Z. Juknevičius.

Gatvė Lituania yra buv. Libertad - pirmoji paralelė su Av. San Martin (Alt. 3600) Lanus.

Naujai inauguruotoji gatvė yra Susivienijimo Lietuvių Argentinoj būstinės kaimynystėje.

Daugiausia pasidarbavo A. Mičiūdas, kuris pernai ir SLA Centraj New Yorke vizitavo, atveždamas mūsų SLA dovaną nuo Argentinos Lietuvių Susivienijimo.

Stasė Ilgaitė-Dzeklorienė (d.), viešnia iš Amsterdamo, JAV, po 43 metų nesimatymo, susitiko su savo broliu Jonu Ilga Argentinoje. Čia juos matome Argentinos Lietuvių Balso seklyčioje su Ona Ožinskiene (kairėje).

Pabaltietės lėlininkės: Iš kairės į dešinę: sėdi estė - buvusi Tallinc valst. operos baleto primadona - Alma Kersten-Yodaard - keramikė ir dailininkė, šalia jos lietuvė Ona Gudliauskaitė-Ožinskienė, kuri produktivi tautinių juostų audėja ir lėlininkė. Stovi latvė Konkordija Kalniņš - taipgi pasireiškianti kaip lėlininkė. Kairėje Karmen Balčiūnaitė, Argentinoje gimusi, Lietuvoje augusi fotografijos meno specialistė. Jos dažnai posėdžiauja ir tariasi, organizuoja parodas tautinių darbų arba dalyvauja vietinėse argentiniečių labdarinėse parodose.

Puntuko laukia kelionė?

Vilniuje išeinantis savaitraštis Literatūra ir Menas (Nr. 13) kovo 31 d. 9 psl. atspausdino kairėje dedamą nuotrauką ir Romo Sadausko rašinį — "Puntuko laukia kelionė?"

Dieną naktį prie Puntuko trūšia kompleksinė mechanizuotų gelbėtojų brigada.

A. Baryso nuotr.

Kaip jau buvo rašyta spaudoje, pastaraisiais metais vyksta nelaukta metamorfozė su garsiąja Anykščių žymybe — Puntuko akmeniu. Pirmiausia gausūs turistai, o paskiau ir patys anykštėnai pastebėjo, kad didysis Puntukas metai po metų vis labiau sminga gilyn, ir todėl kyla grėsmė, kad ateityje jis neteks savo įspūdingos išvaizdos, nesimatyti B. Pundziaus iškalto bareljefo bei Dariaus ir Girėno testamento. Suprantama, būtų didelis apsilėidimas laukti, sudėjus rankas, kol, kaip sakoma, prasmėgs skradžiai žemę toks originalus, mokslui ir kultūrai reikšmingas paminklas. Kad to neįvyktų, neseniai buvo sudaryta autoritetinga mokslininkų, menininkų, administracinių, kultūros bei kitų suinteresuotų asmenų komisija, kuriai pavesta visapusiškai iširti šio reikšmingo priežastis ir pateikti pasiūlymus Puntukui išsaugoti.

Praejusią savaitę Jūsų korespondentas pabuvojo Anykščiuose, kur šiuo metu jau dirba mechanizuotų gelbėtojų brigada bei autoritetinga komisija, ir kalbėjosi su dauguma jos narių apie Puntuko išsaugojimo perspektyvas, nuveiktą darbą ir iškilusias problemas.

Ypač nedėkinga mūsų globotiniui buvo ši žiema, — pasakė komisijos pirmininkas, geografijos mokslų daktaras C. Kudaba. — Mat, gruntas šiais metais buvo labai menkai įšalęs, ir Puntukas nuo praėjusio rudens nusėjo net 4,4 centimetro. Kas sąlygoja tokį įdomiausio mūsų rapakivio atmainos riedulio elgesį? Komisijos nuomona, tai atsitiko per melioratorių neapdairumą: jie nusausino greitai plytinį Karalienės liūną, todėl išseko po Puntuko mušą požeminiai vandenys ir susidarė vakuumas, kurį, savaimiai aišku, kažkas (šiuo atveju 265 t svorio, 100 m³ tūrio granitas) turi užpildyti...

Komisijos darbo eigoje gimė labai daug minčių bei pasiūlymų, — įsiterpė pirmininko pavadootojas, Mosėdžio akmenų parko kūrėjas gydytojas V. Intas, — bet dabar visų dėmesys sutelktas į du realiausius: padėti po Puntuko patvarų plastmasinį pagrindą (chemikalai šiule plastmasę supilti po akmeniu skystu pavida-lu) arba perkelti garsųjį akmenį į mano vadovaujamą akmenų parką. Pastarąjį pasiūlymą, kaip numanote, pateikiau aš ir, suprantama, jį iki galo ginsiu. Argumentų turju.

Mes šiai idėjai pritariame, — atsakė į mūsų klausimą Anykščių atstovas šioje komisijoje. — Žinoma, Puntuko gaila, gali net atsirasti anykštėnai, kurie griežtai prieštaraus, bet argi reikia kreipti dėmesį į parapijines nuotaikas? Juoba, kad mūsų rajone kultūros paminklų apstu, vienu daugiau ar mažiau — jokie skirtingo. Be to, kaip parodė nuodugnūs tyrimai, iškėlus Puntuką, jo vietoje liktų didžiulis lizdas, natūralus rūšys, tai jame įrengtume vyno sąugyklą jau seniai projektuojamam firminiam restoranui „Anykščių vynas“, kuris, mūsų nuomone, ir lankytojų dar daugiau pritrauktų, ir rajonui pelno duotų. Kad tik pritarų kooperacijos vadovai...

Sugrįžęs iš Anykščių, Jūsų korespondentas pabuvojo Muziejų ir kultūros paminklų apsaugos valdyboje, kur išgirdo tokią išvadą:

Paminklų transplantacija pasaulinėje paminklų apsaugos praktikoje nėra naujiena. Prisiminkime Asuano hidroelektrinės statybą, kur iš Nilo slėnio buvo išvažtos senovės egiptiečių skulptūros. Puntukas yra žymiai mažesnės apimtys, galima tikėtis, kad jo netgi nereikės piasstyti į dalis, kaip anų meno kūrinių, be to, mes galime pasinaudoti naujojo operos teatro statytojų bei restauratorių dispozicijoje esančia galinga technika. Kelio ruožą iš Anykščių į artimiausią autostradą, vedančią Mosėdin, aišku, teks nutiesti naują, platesnį. Atsėdo, teks iškirsi dalį Anykščių žilėlio, kuris, mums ninkams pasitenkus, laikui bėgant atgaus dar gražesnis, pasipuoš naujomis medžių rūšimis. Kita reikalo

pusė — metodologinė. Mes esame tos nuomonės, kad kultūrinės vertybės reiktų ir toliau koncentruoti. Kodėl, pavyzdžiui, respublikos sostinės svečiai būtina važiuoti į Kauną, jeigu jis nori pamatyti Ciurlionį ar Zmuidzinavičiaus veidus? Kodėl akmenų mėgėjams trenktis iš Žemaitijos, kur V. Intas žinioje yra net 5000 egzempliorių, į Aukštaitiją dėl vieno Puntuko?.. Toks parkų, muziejų, kultūros namų ir kitų panašaus pobūdžio įstaigų staminimas bei koncentracija duotų ekonomingą naudą, o taip pat leistų geriau panaudoti kadrus, tautosų pačių meno vartotojų jėgas ir entuziazmą.

Valdyboje atkreipė mūsų dėmesį į tai, kad Puntuko problema turi dar ir istorinį aspektą, ir parėdė paskambinti į Istorijos institutą.

Taip, — atsakė Jūsų korespondentui, — labai svarbu galvoti istoriškai. Kas negirdėjo legendų, tarytum Puntukas yra veltinio neštas ir, gaidžiams praėgydus, ties Anykščiais pamestas. Kas tas mistinis veltinis? Kodėl ir iš kur jis „neštas“, kol „pametė“, šį akmenį Grupel draugų, kuriems mūsų institutas pavedė gvildinti šią problemą, jau ryškėja atsakymas. Dar daugiau — studijuojant Motiejaus Valančiaus „Žemaičių vyskupystė“, kitus istorinius šaltinius, pavyko nustatyti, jog pirmykštė Puntuko vieta ir buvo maždaug dabartinėje Skuodo rajono teritorijoje. Mąstant šiuolaikinėmis mokslo kategorijomis, galima numanyti, kas buvo tie „veltiniai“. Eiliniam skaitytojui siūlome prisiminti mokslo populiarinio filmą „Prisiminimai apie ateitį“.

Taigi pirmykštės gamtos ir civilizacijos (šiuo atveju — melioracijos) sandūroje iškilusi Puntuko problema, atrodo, bus visapusiškai ir sėkmingai išspręsta. Tiek komisija, tiek reportažo autorius tikisi, kad prie šio svarbaus reikalo prisidės ir mūsų skaitytojai.

ROMAS SADAUSKAS

Tas pats savaitraštis Literatūra ir Menas savo Nr. 14 balandžio 7 d. įdėjo šį patikslinimą:

PATIKSLINIMAI PO BALANDŽIO 1-OSIOS

Taigi — ar Puntuko laukia kelionė? Šią problemą, iškeltą R. Sadausko reportaže balandžio pirmosios vakarėse, iš įvairių pusių, įvairiais aspektais apvarstė LM skaitytojai. Redakcija gavo nemaža laiškų, kuriuose griežtai ir argumentuotai pasisakoma prieš Puntuko perkėlimą į Skuodą, rimtai kritikuojamos reportažo autoriaus vaizduotėje sudarytos „komisijos“ išvados. Deja, redakcija nesuaikė pati „komisijos“ narių žodžio — jie, matyt, iškart perkando balandinio reportažo kevalą. Jų nuomone, tur būt, išsakė vienas skaitytojas trumpame laiškelyje: „Kodėl į Skuodą? Ar ne geriau atridentų? (Puntuką) prie „Literatūros ir meno“ redakcijos durų? Jei redakcijos vyras tokie pat stiprus, kaip ir išmoningas, tai padaryti būtų visiškai nesunku... Tad geriau į Vilnių“.

Dėkojame už patikslinimą ir tokią smulkią mūsų redakcijos balandinio juoko įvertinimą. Na, o į Vilnių Puntuko neįgabensime todėl, kad gan daug skaitytojų labai argumentuotai rodo tokių kelionių beprasmiškumą. Tai, iki šiol, sėkmingai balandžio 1-osios ACIU už dėmesį.

LM REDAKCIJA

Prima Aprilis pokštai pasaulyje ir pas lietuvius

Pasaulyje iš senų laikų įsigyvenusi April Fool's Day — balandžio 1. Tą dieną ką nors stengiamasi nepiktai apgauti ir vėliau iš tos apgavystės — gardžiai pasijuokti.

Visi mėgstą Lietuvoje šį paprotį labai gerai įsisavino, ypač panaudoja spauda. Taip buvo Lietuvos nepriklausomybės laikais, taip yra ir dabar. Juoktis juk sveika!

Šiomet kovo 31 d. Vilniuje leidžiamam Literatūra ir Menas žurnale 13 nr. tilpo Romo Sadausko paruoštas Prima Aprilis rašinys, balandžio 1-osios proga.

Kaip tą rašinį suprato Chicagoje leidžiamas Draugas, o po poros dienų ir Naujienos, matyti iš jų rašinių, kurių tekstus, kaip ir Literatūros ir Meno primaaprilinį pokštą, pateikiame skaitytojams šiuose dviejuose puslapiuose.

Malonu gardžiai pasijuokti. Gaila, kad tiem dienraščiam teko juokų straipsniu taip apsigauti.

Tačiau įdomu tai, kad Prima Aprilis pokštų istorijoje galima užtikti fantazijų, kurios vėliau tapusios tikrove. Tai rodo, kad ir šie atvejai: 1866 m. Šveicarijos laikraštis „Neue Zürcher Zeitung“ išspausdino inžinieriaus topografo S. Vindl žinutę, esą į aukšto Jungfrau kalno viršūnę busias nutiestas geležinkelis. Redakcijai pasipylė tiek klausimų, jog po kelių dienų redaktorius paskelbė kad tai buvęs balandžio pirmosios pokštas. Jis rašė: „visiškai neįmanoma nutiesti kelią į 3500 m. aukščio kalną“. Po dešimtės metų prasidėjo to kelio statyba. Dar po 50 metų keltas pasiekė Jungfrau kalno viršūnę!

1912 m. Berlyno skaitytojai smagiai juokėsi iš laikraščio „Vossische Zeit“, kuris parašė, esą lėktuvu iš Indijos į Berlyną buvo atgabenta arbatos siunta. . . Po metų paskelbė linksimą žinią, kad Berlyne bus atidarytas bendras vyrų ir moterų pilažas. . .

1967 m. Berlyno laikraštis „Der Morgen“ pranešė, kad Kok slur Latur Biologijos instituto bendradarbiams pavyko sukurti naują vištų rūšį, kuri ypatinga tuo, kad vienas paukštis yra ir višta ir gaidys. Naujasis vištavaldis tuo pačiu metu giedas ir dedas klaušinius. . .

Tą pačią dieną tas pats laikraštis sugalvojo kitą „antį“ apie kvapų konservavimą magnetofonu. Žinutėje buvo aprašyta sudėtinga kvapų teorija. Sekančią dieną Berlyno universalinėje parduotuvėje „Centrum“ susirinko daugybė žilūrovų dalyvauti pirmajame pasaulyje „konservuotų kvapų“ išbandyme.

1968 m. Berlyno jaunimo laikraštis „Junge Welt“ išspausdino įdomų pranešimą apie naują mokymo aparatą „Hipoteks“, kuris mėgančius gali išmokyti iš karto rusų, anglų ir prancūzų kalbų. Kaina — 65 markės ir 30 fenigų. Pasipylė albė laiškų, kur ir kada galima nusipirkti tokį stebuklingą aparatą.

1971 m. Varšuvos iliustruotas žurnalas „Mozaika“ balandžio pirmąją pranešė, kad Vakaruose didžiulio gelžbetonio tilto konstrukcijoje apsigyveno kažkoks paslaptingas vikšras, kuris iš vidaus graužia geležinės konstrukcijas. Redakcija kreipėsi į skaitytojus, prašydama patarimų, kaip galima išgelbėti tiltą. Atsirado nemaža išradėjų entuziastų, kurie pasiūlė savo paslaugas. Jie užmiršo tik vieną aplinkybę: pranešimas buvo išspausdintas balandžio pirmąją. . .

Panašiai užmiršo ir Draugo ir Naujienų redaktorai, kuriems net negalvojant, knietė iškelti, kas Lietuvoje blogiausia...

Tuo tarpu Chicagos dienraščiai, vos tik gavę Literatūros ir Meno Nr. 13, iš karto ir užaliarmavo savo skaitytojus. Draugas balandžio 5 d. pirmame puslapyje įdėjo dešinėje spausdinamą Puntuko nuotrauką ir rašo: ➔

OKUPANTAI NORI PERKELTI ANYKŠČIŲ PUNTUKĄ

Sovietinė melioracija sužalojo Puntuko aplinką.
— Žada kirsti ir Anykščių šilę.

Vilnius — "Literatūros ir Meno" savaitraštis kovo 31 paskelbė Romo Sadausko rašini antrašte "Puntuko laukia kelionė?" Str. autorius nurodo, kad garsioji Anykščių išžymybė — Puntukas kiekvienais metais vis smingas gilyn ir todėl netolimoje ateityje jis galėsias netekti savo gražiosios išvaizdos. Nesimatyti ir skulptoriaus B. Pundžiaus iškalto Dariaus - Girėno bareljefo su jų testamentu.

Per metus nugrimzdo 4.4 cm

Ypatingai dėkinga Puntukui buvusi šių metų žiema. Žemės gruntas buvęs labai menkai teišalęs ir nuo pr. metų rudens Puntukas nugrimzdes net 4.4 centimetro.

Mums žinoma, kad Puntuko grimzdimas į žemę, kurio anksčiau nebuvo, prasidėjęs keliais paskutiniiais metais, kai sovietiniai melioratoriai nusausino netoli Puntuko esantį Karalienės liūną, kurį labai gražiai buvo aprašęs A. Vienuolis ir kiti rašytojai. Nusausinimo pasėkoje išsėko po Puntuku buvę požeminiai vandenys, susidarė tuštuma, kurią dabar pamažu stengiasi užpildyti grimtas Puntukas — 265 tonų svorio akmuo.

Okup. Lietuvos kultūrininkai stengiasi išgelbėti Puntuką. Sudaryta speciali komisija, kurios nariai laikosi dviejų nuomonių. Vieni siūlo dabartinėje Puntuko vietoje įruošti didžiulį plastmasės grindą ir ant jo iškelti Puntuką, kiti gi siūlo šį didžiulį Anykščių paminklą visiškai iš Anykščių apylinkės išvežti ir nugabenti į Akmenų muziejų, kuris yra Mosėdyje, Žemaitijoje.

Puntuko vietoje — vyno rūšys

Anykščių rajono vadeivos šitaip "praktiškai" galvoja. Jie žino, kad iškeldinus Puntuką jo vietoje liks didžiulė duobė — natūralus rūšys, kuris, atitinkamai jį išmūrijus, būtų naudojamas Anykščių vynui laikyti.

Anykštėnų ir kitų lietuvių neramina ir kita žinia. Vedant kelio ruožą į artimiausią autostradą, projektuojama iškirsti nemaža dalis vysk. Baranausko taip gražiai apdainuoto Anykščių šilės.

Atrodo, kad okupantai dėl Anykščių žemės grožio bei šio krašto paminklų nesijaudina. Vis daugiau išgalinti nuomonė, kad Puntukas turis būti nugabentas į Akmenų parką, kuriame jau esą sutelkta 5000 įvairių akmenų. Lygiagrečiai skelbiama, kad garsioji vysk. Baranausko apdainuota legenda apie Puntuko akmenį, jo žodžiais — "Nešęs velnias akmenį, didžiulį kaip gričių ir norėjęs sudaužyt Anykščių bažnyčią" — neturinti bet kurio istorinio pagrindo" ir esanti tik "religininkų prietaras".

Dėl naujo Puntuko "projekto" jaudinasi ne tik tai anykštėnai, bet ir visa šviesioji okup. Lietuvos visuomenės dalis. (bk)

GI Naujienos bal. 7 d. tokį editorialą Puntuko garbei išdrožė (šiek tiek sumažintas šriftas):

Kabinėjasi prie Puntuko

"Tarybinė" Lietuvos valdžia, vadovaujama "prezidento" Motiejaus Šumausko, baigusi visus praėtais metais pradėtus pastatus, pastčius visus tiltus, pravedusi reikalingus plentus, apdegusi skarda varvančius stogus ir atlikusi pačius svarbiausius statybos darbus, visą savo energiją nukreipė prie Anykščių šilėlyje tūkstačius metų gulėjusio Puntuko. Ji pasiuntė į Anykščius inžinierius, statybininkus, reikalingus kranus, kelis sunkvežimius ir didžiausią brigadą statybininkų. Jiems įsakyta išvežti Puntuką iš Anykščių šilės.

Iš Romo Sadausko pranešimo matyti, kad "tarybinė" Lietuvos valdžia, prieš siūsdama geriausius inžinierius į Anykščius, atliko visą eilę paruošiamųjų darbų Puntukui išvežti. Pasirodo, kad Puntuko klausimas buvo svarstomas Muziejų ir kultūros paminklų apsaugos valdyboje, Anykščių liaudies "taryboje", vietos komunistų partijos posėdžiuose ir pagaliau Mosėdžio akmenų parko gydytojo V. Into komisijoje. Kiekviename posėdyje konstatuota, kad Puntukui, pragulėjusiam Anykščių šilėlyje du šimtus tūkstančių metų, dabar susidarė pavojus.

"Tarybinės" geografijos daktaras C. Kudaba nustatė, kad nuo praeito rudens Puntukas nugrimzdo 4.4 centimetrus. Kaip tas daktaras tokį dalyką nustatė, jis neaiškina. Tai yra sovietinė paslaptis. Bet anykštėnai, kad ir komunistai, tuo nesitenkina. Jie norėjo patirti, kodėl Puntukas, prieš šimtus tūkstančių metų iš Suomijos šiaurės ledų atneštas į Anykščius ir gražiai Puntuko upelio pakrantėn paguldytas, galėtų grimsti. Jis ten pragulėjo iki šių metų pavasario. Jis ten ir toliau būtų gulėjęs, jei-gu Kudaba būtų nepastebėjęs tų keturių centimetrų nugrimzdimo. Kudaba anykštėnams dar vieną paslaptį išaiškino, būtent:

"Tai atsitiko per melioratorių neapdairumą; jie nusausino gretimai plytintį Karalienės liūną, todėl išsekė po Puntuku mušę požeminiai vandenys ir susidarė vakuumas, kurį savaime aišku, kažkas, (šiuo atveju 265 tonų svorio 100 kubinių metrų granitas) turi užpildyti..." (Literatūra ir menas, 1973 m. kovo 31 d., 9 psl.).

Išaiškinusi visas melioratorių neapdairumo pasekmes, "tarybinė" valdžia, viską padėjusi į šalį, ėmėsi "gelbėti" Puntuką. Romas Sadauskas parsivežė iš Anykščių paskutines Puntuko fotografijas, greta jo privažiavusius didžiulius sovietų kariuomenės sunkvežimius ir greitai sunkvežimiu triusiančius šimtus nykštukų, bandančių pajudinti Puntuką ir rasti priemones jį uždėti ant sovietinių ratų. Dieną ir naktį prie Puntuko triusia kompleksinė mechanizuotų "gelbėtojų" brigada. Puntukas, palyginus su atvežtais įvairiais sunkvežimiais, atrodo nykštukas.

Atvežti "gelbėtojai" dirba prie Puntuko dieną ir naktį, nes jie bijo, kad anykštėnai neužpultų ir atsiradusius "gelbėtojus" neišvaikytų. Jeigu Puntukas galėjo ten pragulėti tūkstančius metų, tai jis gali dar dešimtmetį pragulėti. Vėliau nebus dabartinių Puntuko "gelbėtojų". Anykštėnai yra įsitikinę, kad Puntukas turi daugiau paslapties, negu "daktaras" Kudaba jiems atidengė. Puntuko šaknys yra daug gilesnės, negu rusai mano. Jos tokios gilios, kaip ir Anykščių šilės eglė ir ažuolų šaknys, o gal dar gilesnės. Kada Varnių kunigų seminarijoje prof. A. Gabševičius per pamoką pasisaipe iš lietuvių kalbos ir pasakė, kad ji poezijai visai netinkanti, tai tos seminarijos mokinys Antanas Baranauskas ryžosi jam parodyti, kad kalba graži ir poezijai ji labai tinka. Baranauskas parašė "Anykščių šilę", kuris yra išverstas į kelias svetimas kalbas. Mes turime ir anglišką jo vertimą.

Seminaristas Baranauskas, lietuviškas savo pykčio šaknis rodydamas, apie Puntuką "Anykščių šilėlyje" 1858 metų vasarą šitaip parašė:

"Nuo Puntuko lig šlavei ažuolų daugybę
Laikę žmonės lyg kažkokią didžią šventenybę.
Gyvendami vienybė, dievaičiams įtikę,
Kurie daugel paminklų po miškus palikę.
Nešęs velnias akmenį, didumo kaip gryčia,
Ir sudaužyt norėjęs Anykščių bažnyčią
Arba užverst upę; bet kaip tik išvydęs
Ažuolyną pašvęstą ir gaidys pragydes —
Tuo iš nagų paleidęs ir smėlin jmušęs;
Net žemė sudrebėjus, senos griuvę pušys.
Paskum ant jo lietuviai dovanas kurenę,
Kad juos dievai apsaugo ir dengia ir peni".

Apie Puntuką Kudaba niekus pasakojo Anykščių komitetams. Jis pasakojo tai, ką šiandieniniai pavergto krašto valdovai jam liepė pasakoti. Puntuką rusai veža iš Anykščių šilės todėl, kad Puntukas ir šilėlis skandina rusų pastangas susovietinti ir surusinti visą kraštą. Uždraudus Lietuvos jaunimui išvažiuoti į laisvąjį pasaulį, vasaros metu jis važinėja po Lietuvą. Labiausiai juos traukia Anykščių šilėlis. Kiekvieną vasarą šimtai ekskursijų vyksta į Anykščius, tarp Anykščių ir Kurklių susiranda Baranausko apdainuotą šilę ir milžinišką Puntuką. Ekskursijas lydintieji mokytojai jiems paskaito gražiausias "Anykščių šilės" vietas, o jie patys pasiskaito kelis sakinius iš Dariaus ir Girėno testamentu. Baranausko pasiryžimas parodyti netikusiam mokytojui lietuvių kalbos grožį ir Dariaus bei Girėno pasiryžimas įveikti Atlantą padaro jaunus ekskursantus didžiausiais pasiryžėliais. Jie ryžtasi parodyti okupantams, kad graži yra ne tik lietuviškoji kalba, bet gražus yra ir lietuviškas jaunimas, kuris rusams ir daugiau dalykų yra pasiryžęs parodyti.

Rusai nori nuvežti Puntuką į Mosėdžių akmenų krūvą ir panaudoti progą Anykščių šilėliui iškirsti. Ar tik rusams neatsitiks, kaip tam vysk. Baranausko velniui, norėjusiam sudaužyti Anykščių bažnyčią arba užtventki Puntuko upelį. Jis turės bėgti darbo neatlikęs.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

"Lietuvos Dukterų" Dr-ja Rockford, Ill. bal. 8 d. nuo 10 val. - 3 v. p. p. Lietuvių klubo patalpose buvo suruošusi lietuviškus, pačių narių pagamintus, skanūs - pietus.

Lietuvių klubo patalpose rodytas filmas iš Lietuvos. Chicagietis Juozas Poška lankėsi Lietuvoje, susuko filmą ir jį parsivežė. Kovo 4 d. parodė Rockfordo lietuviams. Vaizdai ryškūs, spalvoti labai gražūs, ypatingai mums buvo labai mieli. Pusantros valandos pabuvojome Vilniuje, Kaune ir jų apylinkėse.

KOR.

Rašytojas Stasys Santvaras iš Bostono atvyksta į operos solistės Jadvygos Vencevičaitės Kutkuvienės 75 m. amžiaus pagerbtuves, gegužės 13 d. 6 v. vakaro L. Tautiniuose namuose, Chicagoje.

- J. Janušaičio ir J. Mažeikos populiarūs "Paramos" prekyba Chicagoje, Marquette Parke, vasario 6 minėjo dešimtmetį, kaip yra įsikūrusi dabartinėse moderniose patalpose. Krautuvė tarp įvairiausių gėrybių galima apsirūpinti ir lietuviška spauda, leidžiama ir kituose miestuose. Čia parduodama ir Vieniybė.

Lietuvių Agronomų S-gai Chicagoje, pagal jos skelbtąjį konkursą literatūros kūrinyje pavalzduoti Lietuvos ūkininką, konkursui atsiųstiems rankraščiui įvertinti komisija: pirm. Aloyzas Baronas, Nijolė Jankutė ir Dalia Bylaitienė, - Alfonsas Indreika, Aleksas Seštokas ir Antanas Santaras, Agronomų s-gos valdybos pirm. St. Juozapavičius kovo 14 d. posėdyje, vieningai nusprendė - nė vienas konkursui atsiųstųjų rankraš-

čių neatitinka L. Agr. S-gos skelbtojo konkurso sąlygoms. Todėl, neatidarius vokų, gražinami autoriams.

- Vaclovas Kasakaitis, ilgametis Lietuvoje pedagogas, 1922-26 seimo narys, švietimo ministerijoje ėjęs aukštas administracines ir valstybės teatro direktoriaus pareigas, Clevelande, Ohio uolus bendruomenės ir eilės visuomeninių organizacijų veikėjas, balandžio 5 sulaukė 75 metų.

Lietuvių filatelistų draugijos narys V. Urbonas, lenkų filatelistų draugijoje Chicagoje pakviestas, dalyvavo jų suruoštoje kovo 23-25 d. filatelijos parodoje La Salle viešbuty. Paroda skirta N. Koperniko 500 metų mirties sukakčiai paminėti.

Dalyvavo 48 eksponuotojai iš: Amerikos, Anglijos, Lenkijos, Prancūzijos, Vokietijos, Skotijos, Australijos, Kanados, Čekoslovakijos filatelistai. Įvairi filatelinė medžiaga išstatyta 300 rėmuose.

Už išstatytą pašto ženklų rinkinį "Žymieji kompozitoriai pašto ženkluose" Vincas Urbonas apdovanotas bronzos medaliu.

Urbonas pašto ženklų rinkimu domisi nuo pat jaunystės. Nepriklausomoje Lietuvoje surinkęs visus Lietuvos pašto ženklus. Amerikoje ypatingo dėmesio kreipė menininkų, rašytojų muzikų paminėjimams išleista pašto ženklais ir yra surinkęs vertingas kolekcijas. Dalyvavo lietuvių filatelistų draugijos parodose šešis kartus, laimėjo atžymėjimus.

Lenkų parodoje vienas lenkų filatelistas buvo išstatęs Lietuvos pašto ženklų rinkinį, už kurį laimėjo medalį.

"Dainuojančių sesių" oktetas traukia lietuviškas dainas per skaučių surengtą vakarą - balių Jaunimo Centre.

E. SULAIČIO nuotr.

- Dr. Jurgis Viltrakis, Saint Charles, Ill., Honolulu įvykusiame vidaus ligų chirurgų suvažiavime išrinktas Amerikos Vidaus ligų chirurgų draugijos pirmininku. Draugijai priklauso 10,000 chirurgų Amerikoje ir Kanadoje.

Dr. J. Viltrakis yra taip pat Kane apskrities medikų draugijos pirmininkas.

- Lietuvių Fondo pelnui skirstyti komisija 1972 metų vėliausiam pelnui paskirstyti posėdyje svarstė per 1972 metus gautuosius prašymus. Juos pateiks Lietuvių Fondo tarybai tvirtinti \$57,380 paskirstytąją sumą. Posėdy dalyvavo - pirm. dr. A. Razma, sekr. J. Račkuskas, dr. G. Balukas, Č. Grincevičius, V. Kamantas ir St. Rudys. Dalyvavo ir Lietuvių Fondo valdybos pirm. dr. Jonas Valaitis.

- "Antrojo Kaimo" sukaktuviniai spektakliai įvyko kovo vidury Chicagoje, Jaunimo centre. Trečdali programos sudarys seni ški-cal, o du trečdalius - nauji, kuriuos parašė K. Almenas, A. Baronas, J. Gliuda, V. Zilinskaitė ir kiti rašytojai.

RAMINTOS LAMPSATYTĖS PIANO REČITALIS

Kovo 31 d., šeštadienį, 7 val. vakare Tėviškės bažnyčioje, 6641 S. Troy, buvo surengtas Ramintos Lampsatytės pianino koncertas. Atliks J. S. Bacho, L. v. Beethoveno, M. Regerio ir F. Mendelssohno kūrinius.

Raminta, dirigento Jurgio ir mokytojos Palmiros Lampsatų dukra, Chicagos lietuvių visuomenei jau žinoma.

Pianino studijas pradėjo 5 metų amžiaus. Mokėsi pas A. Naką. Pirmąjį rečitalį suruošė 1966 m. Muziką ir germanistiką studijavo Valparais universitete. 1971 metais gavo B. M. ir B. A. "with distinction". Ten suruošė 1971 metais baigimo koncertą, kurį paskartojo Chicagoje.

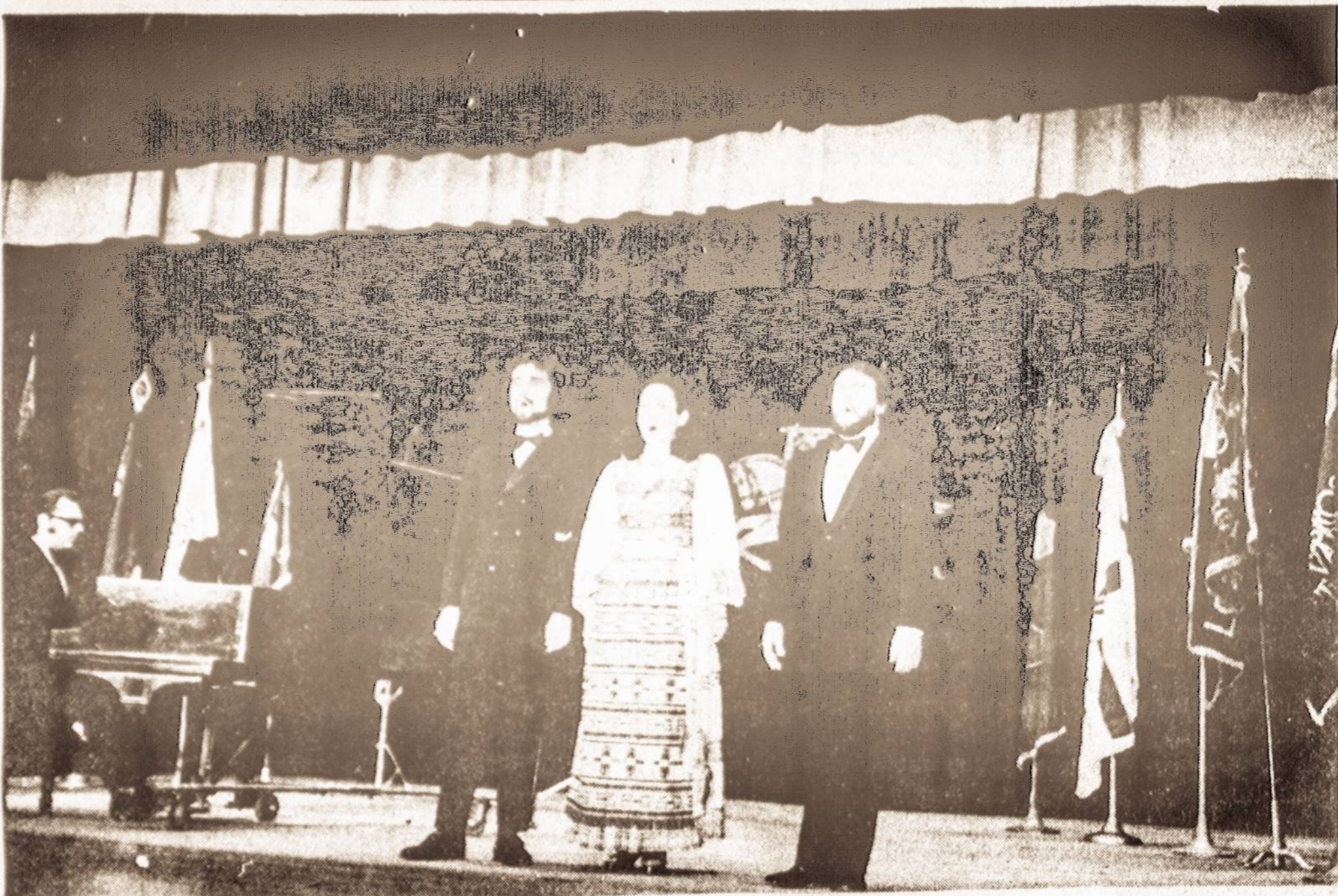
1971 metais gavo Fulbright komisijos stipendiją. Nuo to laiko studijuoja muzikologiją pas prof. dr. Carl Dahlhaus, Technische Universitaet Berlyne. Ruošia ir daktarata iš 20-to šimtmečio lietuvių muzikos. Pianiną studijuoja privačiai pas prof. Maria Petersen, pagarsėjusio Edvin Fischerio mokinę, ten pat Berlyne. Raminta nori būti muzikologė ir akompaniatorė.

Raminta dalyvavo Amerikoje ir Vokietijoje lietuvių parengimuose. Paskutiniu metu Stuttgarte ir Muenchene. Dabar ji yra astogose kelias savaites pas savo tėvelius.

PENSININKAMS ATPIGINS TELEFONĄ

Illinois Bell Telephone Co. studijuoja pasiūlymą atpiginti telefono kainas senesnio amžiaus piliečiams (virš 65 metų), kurie gyvena iš ribotų mažų pajamų. Siūloma tokiems gyventojams kainas nupiginti iki 50%.

Illinois yra 611,000 telefonus turinčiųjų pensininkų, tad sumažinus mokėjimo kainas pusiau iš \$6.10 mokėtų tik kiekvienais metais susidarytų apie \$22 milijonai nedatekliaus.

Chicagiečiams dainuoja V. Nakas, N. Linkevičiūtė ir B. Prapuolenis. Akompanuoja A. Vasaitis, E. Sulaičio nuotr.

PRISIMENANT MALONIA VIEŠNAGĘ LIETUVOJE

Turistai su savo grupės palydovu Edvardu Šulaičiu (dešinėje). Iš k. į d. dr. Leseckis, Čebatorienė ir kt.

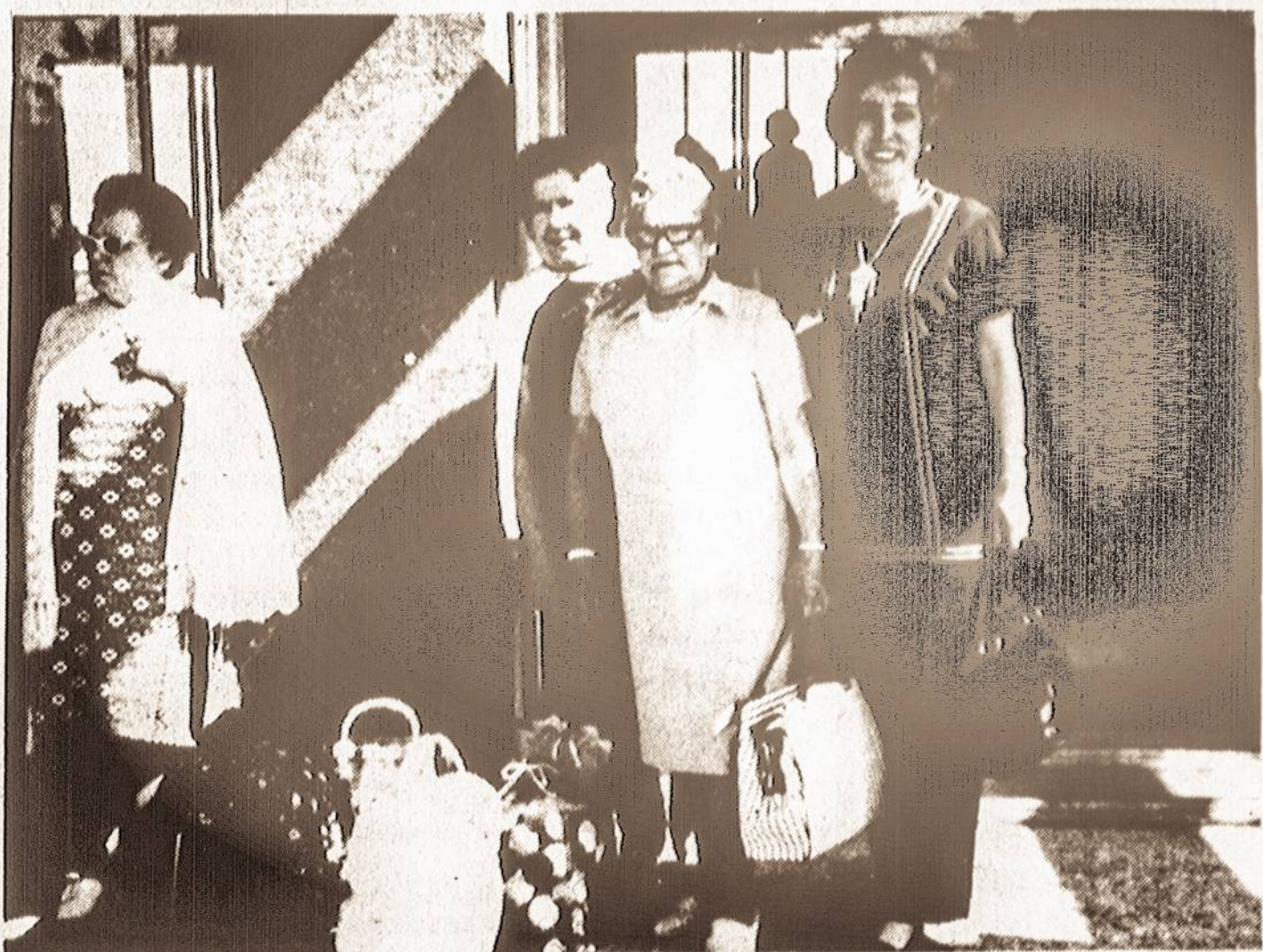

Čebatorienės brolis kun. Vytas Jaskelvičius, kuris gyvena Lietuvoje, turistėms iš Amerikos laiko mišias Aušros Vartų koplyčioje. "Buvo graudu ir malonu", sako Čebatorienė.

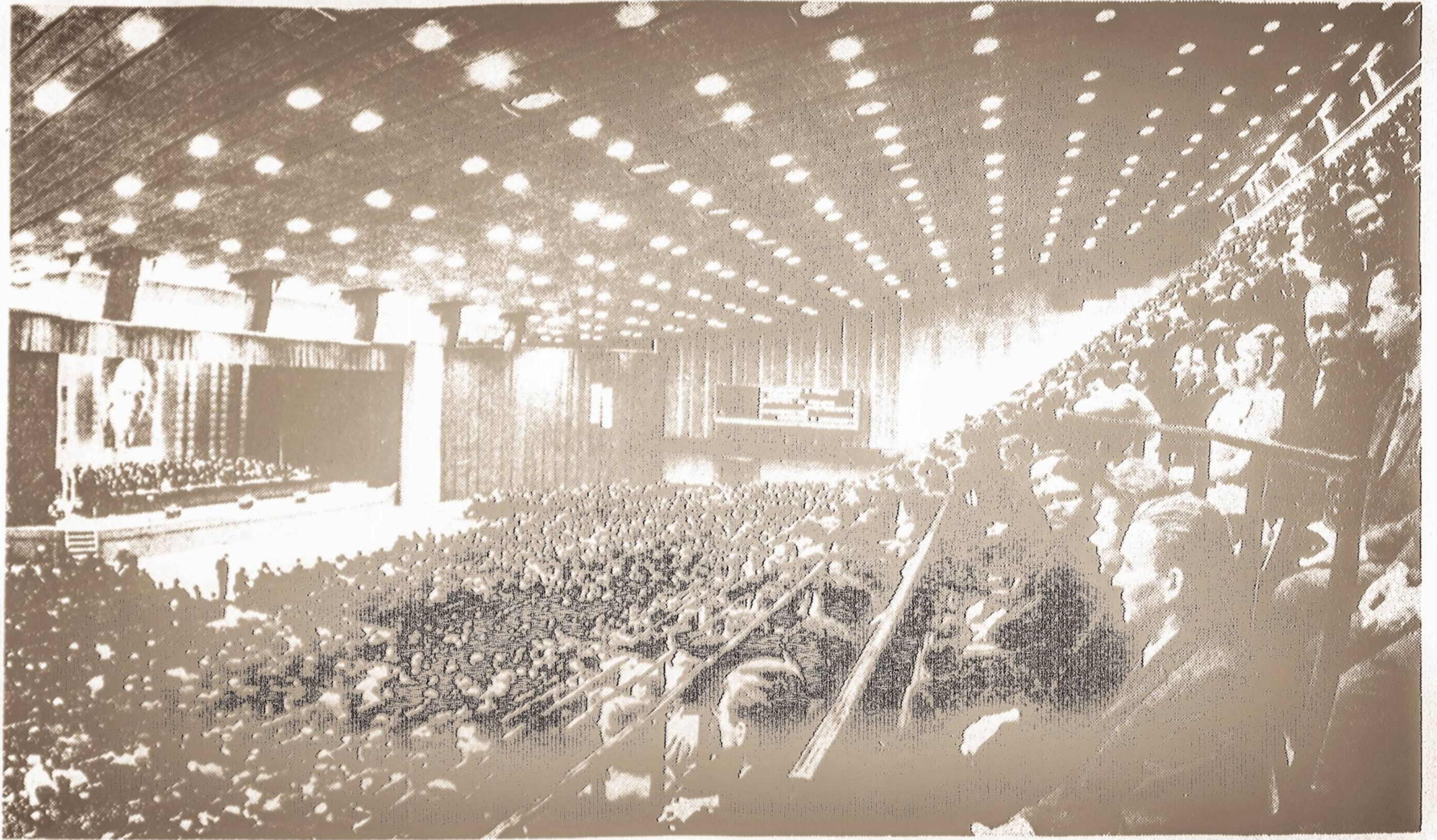
Viršuje: Visos philadelphietės Vilniuje prie "Gintaro" viešbučio, kuriame buvo apsistojusios. Iš k. į d.: Ona Bingelienė, Elžbieta Vengraitienė, Bronė Sveklienė, Antanavičienė ir Albina Čebatorienė su dukra Eleonora. Kairėje balta suknuite - jų gidė po Vilnių. Apačioje:

Belaukiant autobuso važiuoti į Druskininkus. Iš k. į d.: Čebatorienė su dukra Eleonora, Sveklienė ir Čebatorienės sesutė Antanavičienė (k.).

Čebatorienės brolis kun. Vytas Jaskelvičius su sesers dukra Eleonora pirmą dieną Vilniuje. Kairėje stovi jo dvi turistės seserys.

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO DARBUOTOJŲ PASITARIMAS

VILNIUS. Sporto rūmuose bal. 6 įvyko Lietuvos žemės ūkio darbuotojų pasitarimas. Dalyviai svarstė, kaip geriau organizuoti žemės ūkio darbus.

Tai buvo žemės ūkio gamybos specialistų, kolūkių ir tarybinių ūkių organizacijų sekretoriai, kolūkių pirmininkai, tarybinių ir kitų valstybinių ūkių direktoriai, rajonų ir miestų komitetų pirmieji sekretoriai, rajonų ir miestų vydomųjų komitetų pirmininkai, rajoninių žemės ūkio valdybų viršinininkai ir specialistai, rajonų žemės ūkio produktams supirkti ir kokybės inspektoriai, rajonų ir miestų liaudies kontrolės komitetų pirmininkai, melioracijos statybos valdybų viršinininkai, sausinimo sistemų viršinininkai, "Lietuvos žemės ūkio technikos" rajoninių skyrių valdytojai, jaunimo komitetų sekretoriai, žemės ūkio ir paruošų darbininkų ir tarnautojų profsąjungos rajonų komitetų pirmininkai, rajoninių laikraščių redaktoriai, grupė kalmo statybos organizacijų vadovų, mokslinio tyrimo institutų, bandymo stočių ir mokslo įstaigų darbuotojų, taip pat ministerijų ir žinybų vadovų bei atsakingų darbuotojų - viso 4,200 žmonių.

DAUG KALBŲ, ĮDOMIŲ PLANŲ

Įžanginiu žodžiu pasitarimą pradėjo Lietuvos Ministrų Tarybos pirmininkas J. Maniušis.

Pasitarime kalbėjo Kauno rajono sekretorius V. Jakubaitis, Jonavos rajono Kulvos kolūkių agronomė O. Garšvienė, Anykščių rajono komiteto sekretorius V. Pliuškevičius, Švenčionių rajono kolūkių pirmininkas Č. Kulevičius, Lietuvos Žemdirbystės mokslinio

tyrimo instituto direktorius A. Būdvytis, Pasvalio rajono Pušaloto kolūkių melžėja M. Bernotaitė, Kėdainių rajono "Pakeltos velėnos" kolūkių pirmininkas A. Vyšniauskas, poetas, laureatas E. Mieželaitis, respublikos žemės ūkio ministras M. Grigaliūnas, Vilniaus kuro aparatūros gamyklos šlifuojuojas V. Eldukonis, Šalčininkų rajono Rudnios kolūkių brigadininkas B. Sobolis, Lazdijų rajono komiteto sekretorius A. Malinauskas, Lietuvos Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas V. Vazalinskas, Prienų rajono Birštono tarybinio ūkio direktorius A. Karčiauskas.

Pasitarime kalbą pasakė Lietuvos KP Centro Komiteto pirmasis sekretorius A. Sniečkus.

Pasitarimo dalyviai priėmė kreipimąsi į visus Tarybų Lietuvos žemės ūkio darbuotojus, kuri perskaitė Alytaus rajono "Gegužės Pirmosios" kolūkių agronomė, Aukščiausiosios Tarybos deputatė, S. Šeštakauskienė.

Dabartinių pasiekimų nebūtų jei Lietuvos laukuose nedirbtų dešimtys tūkstančių broliškose respublikose pagamintų traktorių, kombainų, sunkvežimių, jei melioratoriai nebūtų nusausinę ir sukultūrinę daugiau kaip pusantro milijono hektarų užmirkusių laukų, jei nebūtų pastatyti Kėdainių ir Jonavos chemijos gigantai. Mūsų laimėjimais džiaugiasi visa šalis, o mes didžiuojamės.

Naujojo penkmečio plane nužymėta plati Lietuvos žemdirbių programa. Vidutinė metinė žemės ūkio produkcijos apimtis palyginti su praėjusiu penkmečiu turi padidėti 16 procentų, o visuomeniniame sektoriuje - net 33 procentais. Paskutiniai penkmečio metais iš

hektaro turime gauti vidutiniškai po 30 centnerių grūdų.

Specializuojant žemės ūkį, plėtojant pieno ir mėsos gyvulininkystę bei bekoninę kiaulininkystę, mėsos gamybą per penkmetį numatyta padidinti 21 procentu, pieno - 12, kiaušinių - 16 procentų.

Baigiamąjį žodį tarė Lietuvos KP Centro Komiteto sekretorius R. Songaila.

Respublikos meno meistrai ir saviveikliniai kolektyvai pasitarimo dalyviams surengė didelį koncertą.

DAUG STATISTIKOS NUMATYTI PLANAI PENKMEČIUI

Iš visų kalbų ir minčių bendras įspūdis susidaro toks:

- Lietuva - aukštai išvystyta industrinė agrarinė su klestinčiu mokslu ir kultūra.

- Lietuva - aukštai išvystyta industrinė agrarinė su klestinčiu mokslu ir kultūra.

Pokario metais pastatyta daugiau 200 naujų pramonės įmonių ir apie 100 didelių cechų. Pramonė dabar gamina produkcijos 37 kartus, o elektros energijos net 117 kartų daugiau, negu 1940 metais.

Bendroji žemės ūkio produkcija viršija prieškarinį lygį daugiau kaip du kartus. Dvigubai didesnis javų derlius. Tam pačiam žemės ploto vienetui pagaminama dvigubai daugiau mėsos, 2,6 karto daugiau pieno, 3,6 karto daugiau kiaušinių.

KITŲ TALKA DAUG PAGELBĖJO

Žemės ūkio vystymo uždaviniai reikalauja giliau analizuoti gamybos ekonomikos pakitimus, aktyviai ir kvalifikuotai veikti čia vykstančius procesus, geriau naudotis

Bendras žemės ūkio darbuotojų pasitarimo vaizdas.

ekonominiais svertais. Visuose ūkiuose reikia ekonomiškai naudoti materialinius ir darbo išteklius. Labai svarbu, kad visur būtų imtasi reikalingų priemonių darbo našumui didinti. Reikia nuolat gerinti gamybos ir darbo organizavimą, našiau naudoti techniką, tobulinti gamybos technologiją, ryžtingiau diegti mokslo laimėjimus ir pirmųjų patyrimą.

Žemės ūkio darbuotojams antrieji penkmečio metai buvo neblogi. Bendroji žemės ūkio produkcija kolūkiuose ir tarybinuose ūkiuose per metus padidėjo 3,5 procento. Išaugintas neblogas žemės ūkio kultūrų derlius, daugiau, negu 1971 metais, pagaminta šieno, siloso, šakniavaisių, šienainio. Gera padirbėjo gyvulių augintojai. Sėkmingai įvykdyti pagrindinių žemės ūkio produktų pardavimo planai ir įsipareigojimai. Padidėjo kolūkiečių darbo apmokėjimas. Darbo našumas pakilo 5 pro-

Tęsiama 13 psl.

AUTORINIS VAKARAS

Maskvoje, Centrinuose A. Fadejevo literatų namuose, įvyko poeto E. Mieželaičio autorinis vakaras. E. Mieželaitis gausiai susirinkusiems maskviečiams papasakojo apie knygas, kurias sukūrė per pastarąjį dešimtmetį. Poetai A. Mežirovas, R. Kazakova, A. Surkovas ir kiti skaitė jo kūrinių vertimus į rusų kalbą.

Ta pačia proga buvo surengta S. Krasausko grafikos darbų, iliustruojančių E. Mieželaičio kūrybą, paroda.

VIENYBĖ, 1973 m. balandžio 20 d

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO DARBUOTOJŲ PASITARIMAS

Tęsinys iš 12 psl.

centais daugiau.

Nemaža kolūkių, tarybinių ūkių ir kitų žemės ūkio organizacijų apdovanoti Jubiliejiniais garbės ženklais, dalis jų įrašyta į garbės knygą. Didelė grupė žemdirbių apdovanoti ordinais ir medaliais.

Grūdų gamyba svarbi: usias žemdirbių uždavinys. Praėjusiais nepalankiais metais mes čia kiek užleidome pasiektas pozicijas. Jas reikia šiemet atkovoti ir įtvirtinti.

Žemės ūkio darbuotojai įsipareigojo šiemet vidutiniškai gauti iš hektaro ne mažiau kaip po 26 centnerius grūdų. Užmojai nemaži, bet realūs. Kolūkliai ir tarybiniai ūkliai numatė beveik 10 procentų išplėsti javų plotus.

Mūsų negali patenkinti bulvių derliai. Reikia ryžtingai pagerinti linų auginimą ir žolių sėklininkystę. Daug spragų ruošiant pašarus, mechanizuojant darbo procesus laukininkystėje bei gyvulininkystėje.

Nepatenkina statybos tempai. Dideli darbai laukia darbo našumo didinimo, produkcijos savikainos mažinimo, dirbančiųjų buitės, kultūros, švietimo, ideologinio darbo žmonių auklėjimo gerinimo ir kitose srityse.

1973 metais žemdirbams nebloggerai padirbėjo, ruošdamiesi šių metų pavasario sėjai.

LIETUVOS GALVIJAI

Galvijai Lietuvos ūkyje duoda pieno produktų, mėsos, odos, organinių trąšų...

Nors Lietuva visuomet turėjo nemažą galvijų, labiausia karvių pienulį, 1941 metų statistikos duomenimis, Lietuvoje buvo 1,054 tūkstančiai galvijų. Iš to skaičiaus 782,000 karvių. Mėsai buvo auginama 27,2 tūkstančio.

Per karą galvijų skaičius Lietuvoje sumažėjo, nukrito iki 680 tūkstančių, o karvių iki 456,7 tūkstančio. Šiandien galvijų Lietuvoje yra 1,857,4 tūkstančio, o tai yra 803 tūkstančiais daugiau, negu buvo prieš karą.

Dabar Lietuvoje galvijų daugiausia auginama mėsai, 96,6 tūkstančio daugiau. Prieš karą paskutiniiais metais tebuvo auginama 27,2 tūkstančio. Karvių dabar Lietuvoje yra 78,8 tūkstančio

daugiau, negu buvo prieš karą.

OŽKOS IR KIAULĖS

Prieš karą paskutiniiais metais Lietuvoje jų buvo 16,3 tūkstančio. Per karą jų sumažėjo iki 11 tūkstančių. Atsistatant iš karo griuvėsių ir plečiant krašto ekonomiką, ožkų skaičius nedidėjo kaip galvijų skaičius didėjo. Kasmet vis mažėjo ir mažėjo. Vieton ožkų Lietuvos buvusiai varguomenė tarybų santvarkos sąlygomis augo karvės. Ir šiandien Lietuvoje bėra vos 6,1 tūkstančio ožkų.

Lietuva prieš karą gerai vertėsi bekonais. Ūkininkams buvo nemažą pajamų. Jų prieš karą paskutiniiais metais buvo 1,068,000 litų.

Per karą kiaulių skaičius sumažėjo beveik per pusę, nukrito iki 518,9 tūkstančio. Atsistačius po karo, jau 1961 metais Lietuvoje bekonų buvo auginama 1,720,2 tūkstančio, net 592,2 tūkstančio daugiau, negu prieš karą.

Šiandien Lietuvoje kiaulienai augina 2,333,9 tūkstančio. Palyginus su prieškariniu skaičiumi, dabar kiaulių Lietuvoje augina 1,154,9 tūkstančio daugiau, negu prieš karą.

PRIPAŽISTA NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIKŲ PAŽANGA

Petras Vasinauskas, vienas žymesniųjų agronomų Lietuvoje, Žemės ūkio žurnale rašo, kad nepriklausomoje Lietuvoje buvo 300,000 ūkių ūkelių. Dabar jie sujungti į 2,000. Jis dėsto: "Buvo smulkus privatus ūkis, dabar stambus - visuomeninis. Ši pasikėtimą žmonės išgyveno tragiškiau kaip gaisrą, karą".

"Mes esame gyvi liudininkai, matę kaip moterys gulė po traktoriais, norėdamos užstoti senelių paliktą ežią, kita vertus, mes matėme, kaip jaunučiai vaikinai ir merginos guldė galvas už naująją Tarybų valdžią. Brolis ėjo prieš broli, nes grūmėsi įprastas senas pasaulis su naujuoju, vieniems baisiausiai juodu, kitiems neišpaskaitai gražiu".

Nepriklausomoje Lietuvoje buvo tik saujelė agronomų, o šiandien, esą 13,900 agronomų, 9,200 zootechnikų ir būriai kitokių žemės ūkio specialistų.

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.

1883 Madison Street • Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir
visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės
valdžios mokesčių paraiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

JUOZO BANDŽIUKO

THEATRE CAFE

Čia vaišinsitės ir vaišinsite ne tik Amerikos veik visais gėrimais — alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

96 - 10 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. 846 - 9884

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant apdraudas, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiai kitais reikalais, — kreipkitės į:

Joseph Andrutis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO
PRIEMONĖMIS I VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. vak.

CABINET MAKER

CUSTOM BUILT

* CABINETS * BOOKCASES * ANTIQUE REPAIRING
* FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS

119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Sportinė 'grietinė' Chicagoje

Kovo mėnesio paskutinį savaitgalį į Chicago buvo suvažlavę geriausi vyriški krepšinio ir moterų tinklinio žaidėjai ir žaidėjos. Čia išmėgino jėgas tarpusavyje ir pademonstravo savo sugebėjimus.

Pagal šių varžybų duomenis bus sudarytos vyriški krepšinio ir moterų tinklinio rinktinės, kurios rugpjūčio mėnesio antroje pusėje pajudės serijai rungtynių į Vakarų Europą.

Krepšintinkų eilėse varžėsi Australijos krepšinio olimpinės rinktinės dalyvis, žaidęs Miunchene, Edvardas Palubinskas, kuris šiuo metu studijuoja Amerikoje. Čia taip pat buvo ir Yale universiteto iš New Haven, Conn. krepšinio rinktinės kapitonas Mykolas Baškauskas, bostonietis Aneliasukas, Kaknevičius, Ignatavičius iš Kanados, newjorkietis Gintaras Miklas, ir, žinoma, daugiausia chicaliečių - Modestas, Molis, Varnas, Jesevičius, Šilingas ir kt.

Šių vyrų pavardės jau beveik dešimtmetį kartojamos sporto mėgėjų tarpe. Jie dar vis jauni, žvalūs, na ir pilni įvairių sugebėjimų. Baigminės rungtynės, suvedusios Kanados rinktinę (sustiprintą kitų vietovių žaidėjų) ir Chicago Lituanią, baigėsi lygiomis (po 82), tačiau pratęsimo nebuvo, kadangi nugalėtojas nebuvo būtinas.

Aukšto lygio nepastebėjome, tačiau bent penketukas tų žaidėjų, atrodo, turėtų išeiti neblogas, ypačingai jeigu bus dedama pastangų, kad jie galėtų tarpusavyje susižalsti.

Jeigu vyrai stebino publiką (jos ypatingai sekmadienį susirinko daug - apie 400), tai merginos tinklininkės irgi neatsiliko. Sekmadienį jos žaidė prieš Chicago Rebels šešetuką, kuris yra trečioje vietoje savo pajėgumu visoje Amerikoje.

Kadangi buvo bandomos įvairios žaidėjos, tai laimėjimo nebuvo galima tikėtis, tačiau antrasis setas, kuomet žaidė geriausios lietuvaitės, išėjo jų pergale. Ypačingai pažymėtina jaunuoji clevelandietė Rita Cyvaitė, kuri yra pati sti-

priausioji žaidėja bet kada buvusi lietuvių eilėse. Taip pat pažymėtinos: Yerkes, Staškūnaitė, Bukaitė, Bernardzik ir kt. Iš jų turėtų išeiti visai nebloga komanda.

Beje, į žaidimus atsilankė Mykolas Ruzgys, kuris žaidė Lietuvos rinktinėje, 1939 m. laimėjusioje Europos krepšinio meistrerio titulą. Šis krepšinio veteranas šiuo metu gyvena Chicagoje.

RUOŠIASI IR FUTBOLININKAI

Jeigu krepšintinkai ir tinklininkės savo kelioms į V. Europą ruošiasi dideliu garsu ir pompa, tai futbolininkai savo žygiui į Lietuvą, rengiasi gana tyliai. Ir, žinoma, tam yra pagrindas, nes tokios kelionės paprastai mūsų "veiksnių" neapbruojamos.

Šiuo metu skelbtina, kad šios išvykos centru yra New Yorkas. Numatoma, jog iš New Yorko važiuos 10 futbolininkų, o iš Chicago - 8. Išvykti numatyta rugsėjo 1 d. Ši išvyka tęsis dvi savaites, kurių laikotarpyje bus sužaistos 4 rungtynės (atrodo, jog jų dauguma bus Vilniuje).

Aišku, šis planas dar gali keistis, tačiau, jeigu viskas gerai klostis, Lietuva vėl po 6 metų pertraukos susilauks išsiviečių lietuvių sportininkų, kurie ten yra labai laukiami. Atrodo, reikia viską daryti, kad ši išvyka galimai geriau pasisektų.

TRUMPAI

Leningrade tarptautiniame stalo teniso turnyre dalyvavo ir lietuvaitė A. Giedraitytė. Žaisdama moterų dvejeta baigė su Antonian, nugalėjo vengrės - rusės dvejetą. Rusai treneriai ir vadovai vieneto žaidynėse lietuvaitę parinko Vakarų Vokietijos atstovę D. Schoeler, kadangi pasaulio pirmenybėse A. Giedraitytė susitiks su V. Vokietijos meistre.

Vilniaus Žalgirio futbolininkai stipriai ruošiasi pirmenybėms. Pirmoji sudėtis Klaipėdoje nugalėjo vietos Grantą 4:0, o antroji Automobilistą 4:1.

Vaidas iš krepšinio rungtynių, įvykusių kovo 25 d. Marquette Parko salėje Chicagoje, kuriose žaidė geriausios Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio pajėgos. Rungtynių metu buvo išrinkti kandidatai lietuvių krepšinio rinktinėi, kuri šios vasaros gale važiuos į V. Europą parungtyniauti.

ED. ŠULAIČIO nuotrauka

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1973 METAIS

American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Rasčiausko, 1973 metais organizuoja 12 turistinių ekskursijų į Lietuvą. Lietuvoj visos ekskursijos viešės 10 dienų - Vilniuj, Kaune, Druskininkuose ir Trakuose. Walter Rask-Rasčiauskas, pirmas pradėjęs vežti žmones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 12 metų. Jo ekskursijos tvarkingai suorganizuotos ir vyksta sklandžiai.

Nr. 1	Gegužės 21 d.	15 dienų keliuonė	Chicago
Nr. 2	Gegužės 28 d.	16 dienų keliuonė (su Leningradu)	Chicago / New Yorko
Nr. 3	Birželio 3 d.	18 dienų keliuonė (su Leningradu)	Chicago / New Yorko
Nr. 4	Birželio 25 d.	15 dienų keliuonė	Chicago
Nr. 4-A	Birželio 25 d.	21 dienos keliuonė (su Roma)	Chicago
Nr. 5	Liepos 9 d.	14 dienų keliuonė	Chicago / New Yorko
Nr. 5-A	Liepos 9 d.	21 dienos keliuonė (su Roma)	Chicago / New Yorko
Nr. 6	Liepos 15 d.	14 dienų keliuonė	Chicago / New Yorko
Nr. 7	Liepos 19 d.	14 dienų keliuonė	Chicago / New Yorko
Nr. 8	Rugpjūčio 1 d.	14 dienų keliuonė	Chicago
Nr. 9	Rugpjūčio 13 d.	21 dienos keliuonė (su Roma)	Chicago
Nr. 10	Rugpjūčio 22 d.	14 dienų keliuonė	Chicago / New Yorko
Nr. 11	Spalio 1 d.	15 dienų keliuonė	Chicago
Nr. 12	Gruodžio 19 d.	14 dienų keliuonė	Chicago / New Yorko

Prašome iš anksto pasirinkti Jums tinkamą kelionės datą ir registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribotas. Užsiregistravusiems bus suteiktos visos informacijos apie kelionę reikalingus dokumentus. Kalnos ekskursijoms bus paskelbtos greitai laiku.

Įmokėjimas asmeniui \$100.00.

Visais keliuonių reikalais prašau kreiptis į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643
TELEFONAS — (312) 238-9787

Taip pat paruošiamė kvietimus giminėms atvykti į Ameriką; teikiame informacijas keliuonių reikalais į visus pasaulio kraštus, parūpiname vizas ir bilietus.

Į VAIRIOMS ŠVENTĖMS
PAPUOŠALŲ GAUSITE

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N. Y.

— Gėlės įvairiom progom —

Maloniai kviečiame kaiminystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454; vakare: 738-1946. Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

Rašomasias mašinėles lietuvišku raidynu galite užsisakyti Vienybėje

Jų galite užsakyti laiškais arba asmeniškai Vienybėje įsigyti. Mašinėles gamintos Vokietijoje. Jas galima siųsti saviškiams į Lietuvą. Pati lengviausia ir mažiausia tik 14 svarų, kainuoja \$105.50. Didesnės mašinėles \$139.50. Amerikoje atstovybėse mašinėlių dalis galima gauti visur. Jų turi ir Lietuva. VIENYBĖ, 192 HIGHLAND BLVD., BROOKLYN, N. Y.

TRIUKŠMAS - SVEIKATOS PRIEŠAS

Daugkartiniai tyrimai parodė, kad triukšmas labai nepalankiai veikia žmogaus organizmą, dažnai sukeldamas įvairius nervų sistemos sutrikimus. Jo negalima laikyti tiesiogine psichinių susirgimų priežastimi, bet neabejojama, kad tai yra ligos atsiradimą skatinantis veiksnys. Jautriausi triukšmui senyvo amžiaus žmonės, moterys ir vaikai.

Mokslininkų nuomone, nervų sistamai triukšmas ypač kenksmingas miego bei poilsio metu. Slandien didžiuosiuose miestuose triukšmas toks didelis, kad kėsinaisi į gyventojų sveikatą. Tai liudija išaugęs vaistų nuo nemigos vartojimas, o kartais net piktnaudžiavimas jais.

Dabar jau neabejojama, kad triukšmas prisideda prie širdies kraujagyslių sistemos ligų, hipertoniškos.

Nuo nuolatinio intensyvaus triukšmo sutrinka normali kraujo apytaka, klausa. Žmonės, kurie gyvena triukšmingose patalpose, dažniau serga skrandžio opalige, skrandžio uždegimais, ne tokie atsparūs infekcinėms ir įvairioms kitoms ligoms. Manoma, kad ir vėžiniai susirgimai gali būti susiję su triukšmu. Įvairių šalių pažangūs mokslininkai teigia, kad triukšmas didesniuose miestuose sutrumpina žmogaus gyvenimą 8-12 metų.

Lietuva viena pirmųjų pasaulyje ėmėsi priemonių sumažinti triukšmo intensyvumą. Yra nustatytos triukšmą ribojančios sanitarinės normos. 1966 m. buvo patvirtintas valstybinis standartas, nusakantis visų išleidžiamų įrengimų triukšmo charakteristikas. Statant naujas įmones ir rekonstruojant senas, naudojamos garsą absorbuojančios statybinės medžiagos ir konstrukcijos. Darbininkams nuo triukšmo apsaugoti naudojamos individualinės apsaugos priemonės: ausinės, šalmai ir t. t. Jos efektingos ir nekenksmingos sveikatai.

Didelę reikšmę turi geras medicininis aptarnavimas, laiku išaiškinantis pirmuosius "triukšmo ligos" požymius.

Dideliuose miestuose gyvenančioms žmonėms triukšmas trumpina gyvenimą 10-čia metų, o tai gali būti prilyginta epidemijai, nuo kurios žūva kas septintas žmogus.

Prancūzijoje kas penktas psichinis ligonis pateko į ligoninę dėl triukšmo. Anglijoje dėl tos pačios priežasties kas trečia moteris ir kas ketvirtas vyras serga neurozėmis.

Triukšmas, kaip ir aplinkos teršimas, turi būti panaikintas jo atsiradimo vietoje.

Tyrimai Švedijoje parodė, kad dabar paauglių klausos sutrikimų daugiau, negu prieš 20 metų. Apie 20% jaunų švedų, ieškančių darbo pramonėje, blogiau girdi, negu turėtų girdėti - jų ausys 10-15 metų "senesnės".

Tyrinėtojai sako, kad triukšmas veikia ne tik ausis, į triukšmą reaguoja širdies kraujagyslių sistema. Triukšmas veikia ir kvėpavimą - keičiasi ritmas, pasitaiško ir virškinimo sutrikimų, kenkia nervų sistemai. Didelis triukšmas yra ir klaidų darbe priežastimi.

- Buffalo, N. Y. pagamintas naujas preparatas nuo vėžio. Tai transannuliarinis peroksidas, kuris, veikiamas rentgeno spindulių, atpalaiduoja aktyvųjį deguonį, ardanį naviko ląsteles (iki 100,000 ląstelių per sekundę). Naujasis preparatas naikina ir bakterijas.

Dabar tiriama, kaip preparatas veikia pelių ir žmogaus navikus. Vidutinišku poveikiu nuo vėžio jis pasižymi netgi be švitinimo. Svarbi šio preparato savybė - atspalaidavęs chemiškai aktyvus deguonis veikia tik 0,001 sekundės, ir jis spėja sunaikinti tik čia pat esančias naviko ląsteles.

- Cancer Society prezidentas dr. Arthur James sako, jog dabar jau neabejotinai įrodyta, kad rūkymas sukelia 80% plaučių vėžio susirgimų ir kad jis yra dar ir šešių kitų ligų didžiausia priežastimi. Dėl cigarečių sukulto vėžio kasmet Amerikoje miršta apie 70 ar 80 tūkstančių žmonių.

Mirė

Mirė dail. Jonas Subačius, bal. 18, mirė Jamaica, N. Y. Gimęs 1904 m. sausio 12 Brooklyn, N. Y. Studijavo Niagara ir Fordham Universitetuose, National School of Art, Washington ir Romoje. Buvo bažnytinio meno dailininkas. Palaidotas St. Charles kapinėse.

Stasys Žakevičius-Zymantas mirė bal. 19 Los Angeles, Cal. Gimęs 1908 m. bal. 22 d. Kijevo, teisininkas, valstybininkas, profesoriavo Londone ir Chicagoje. Palaidotas balandžio 23.

Buvo ir VLIKo tarnyboje, įvairių mokslo įstaigų bendradarbis. Buvo D. Britanijos Lietuvos draugijos pirmininkas, vienas Pabaltiečių East and West žurnalo steigėjų, Santarvės žurnalo sumanytoja ir redaktorių. Buvo ir Vienybės bendradarbis.

Vida Karsokaitė-Kleinienė mirė bal. 15 d. Bostone. Liko vyras Eugenijus ir 4 vaikučiai, sesuo Giedrė Budreckienė, broliai Gintaras ir Rimas, mamytė Felicija, daug giminių ir pažįstamų. Palaidota Forest Hills kapinėse.

Intensyviausias yra susisiekimo triukšmas. Sunkvežimiai ir autobusai viršija leistiną normą apie 30 decibelų, t. y. jų garso galin-gumas didesnis už sanitarinę normą gyvenamai teritorijai net 1,000 kartų!

Nuo intensyviai važinėjamose gatvės namai turėtų būti ne mažiau kaip 750 pėdų. Lapuočių želdiniai žiemą nepadeda, veiksmingi jie pasidaro tik po 20-25 metų. Barjerai sumažina triukšmą apie 30 decibelų - daugiau, negu stipriai užsikimšus ausis, o 50 yardų želdinių juosta - tik 10 decibelų.

Jei vis dėlto reikia statyti gyvenamą namą prie gatvės, tikslinga projektuoti aklina izoliuotą fasadą. Blogiausiu atveju iš gatvės pusės galėtų būti tik laiptinės, koridoriai, tualetai, įstiklintos lodžijos, gal net virtuvės - trumpo buvimo vietos, kaip žinoma, sudarančios beveik pusę namo ploto.

Veiksmingiausia priemonė prieš aviacinį triukšmą yra atstumas. Lėktuvai neturėtų skraidyti virš miesto.

Triukšmas turi akumuliacinę įtaką - organizmas sumuoja jo neigiamą poveikį. Reikėtų sukurti paprastus ir triukšmo matuoklius bei skaitiklius. Jie turėtų būti viešose vietose, gatvėje, kiemuose ir signalizuotų apie nustatyto lygio pažeidimą šviesos signalu.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN FUNERAL HOME

WILLIAM H. BEARD, SUPERVISOR

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

MŪSŲ SPECIALYBĖ LIETUVIŠKA DUONA, PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS.

43-04 Junction Blvd.

Corona, Queens, N. Y. 11368

Tel. 779-5156

VIENYBĖ

Balandžio 8 aktorius Vitalis Zukauskas dalyvavo Los Angeles, Cal, lietuvių radijo programos parengime. Ten atliko programą. Balandžio 14 buvo Cleveland, Ohio. Ten dalyvavo parengime iššoms telkti seselių misijom paremti. Balandžio 15 buvo Hartford, Conn. kur LMK Federacijos Hartfordo klubas surengė tradicinį Velykų stalą. Atliko humoristinę programą.

New Yorko Lietuvių Filatelistų draugija išleido naują biuletenio balandžio mėn. numerį. Plačiai aprašomos lietuviškų pašto ženklų laidos, supažindinama ir su tremties stovyklų paštu Vokietijoje. Biuletenis leidžiamas anglų kalba. Jį redaguoja Walter E. Norton, Philadelphiaje, New Yorko redaktorius Kazys Matuzas.

Dail. Aleksandra Vitkauskaitė-Merker dalyvauja Modern Artist Guild parodoje Bergen, N. J. Community muziejuje. Paroda nuobalandžio 4 vyksta iki gegužės 13. Ji yra išstačiusi tris allejinės tapybos darbus ir vieną skulptūrą - oktopedas.

Dailininkė Merker yra šios draugijos organizatorė, 10 metų išdėtininkė. Siemet išleistas parodos katalogas, kuriam \$500 paramą paskyrė Bergen Community kolegija. Kataloge dailininkams paskirta po vieną puslapį. Yra iliustracijų ir biografinių žinių.

Dr. Algirdas Powell-Paulauskas, 60 metų, ištiktas širdies priepuolio, mirė balandžio 10 Wyckoff Heights ligoninėje. Palaidotas balandžio 14 iš Sv. Adalberto bažnyčios Elmhurst, N. Y., Sv. Jono kapinėse. Vellonis buvo gimęs ir augęs Brooklyne, savo gydymo kabinetą turėjo St. Nicholas Ave., Ridgewood, N. Y. Paliko žmona Zabelė-Paulė, dukra Valerija, sūnūs Algirdas ir Darius, dar tik 4 metų. Taip pat liko dvi seserys, brolis bei kiti giminės.

Dail. M. Dobužinskio paroda rengia gegužės 12-13 Kultūros Židinyje, Brooklyne; rengia ir globoja jo sūnus, taip pat dailininkas.

Dailininkas buvo pasaulinio mąsto teatro dekoratorius, dirbęs įvairiuose pasaulio teatruose.

Šioje parodoje bus išstatyti grynai lietuviškos tematikos kūriniai. Dailininkas miręs prieš keliolika metų.

LB NJ apygardos suvažiavimas įvyksta gegužės 6, sekmadienį, 4 v. popiet Lithuanian Liberty Hall patalpose, 269 2nd St., Elizabeth, N. J. Darbotvarkėje valdybos pranešimai ir apygardos veiklos planų aptarimas. Be LB įstatais numatytų suvažiavimo atstovų, suvažiavime kviečiami dalyvauti ir svečiai.

New York-New Jersey Dantų Gydytojų Draugijos išrinkta valdyba: J. Maurukienė - pirmininkė, A. Svalbonienė - sekretorė, J. Snieškienė - išdėtininkė.

- Vaclovas Sidzikauskas, Lietuvos diplomatų vyriausias, balandžio 10 sulaukė 80 metų.

- Dr. Kazys Ambrozaitis ir dr. Antanas Razma New Yorke kalbės apie lietuvių kultūrinės veiklos finansavimą JAV LB Tarybos sesijoje balandžio 28-29 dienomis. Dr. K. Ambrozaitis yra Lietuvių Fondo Tarybos pirmininkas, dr. A. Razma Lietuvių Fondo pelnui skirstyti komisijos pirmininkas.

- Vaclovas Kleiza, JAV LB Visios Tarybos prezidiumo sekretorius, New Yorke pateiks prezidiumo pranešimą apie atliktus darbus Tarybos sesijoje balandžio 28-29 d. d.

- Rašytojas Kazys Bradūnas kalbės apie lietuvių kultūrinės veiklos kryptį JAV LB Tarybos sesijoje sekmadienį, balandžio 29 dieną, New Yorke.

Lilija Kavaliauskaitė dar sunkiai tebeserga ligoninėje. Blogiausia, kad dar nežinia, kada iš ligoninės bus paleista. Linkime ko greičiausiai sustiprėti.

Balandžio 7 Kultūros Židinyje Skautų Aido 50 metų sukakties minėjime kalbėjo skautų steigėjas Petras Jurgėla ir ilgametis Skautų Aido redaktorius A. Saulaitis. Aple skautišką muziką - Vyt. Strolija. Sveikino Lietuvas gen. konsulas A. Simutis, LB New Yorko apygardos pirmininkas A. Vakselis. Literatūrinę dalį atliko Alg. Bružas. Paskaitė ištrauką iš Gatvės Berniuko nuotykių ir Aldona Rygelytė paskaitė eilų iš Fausotos Kiršos Palikimo ir Marytės Saulatytės poezijos.

Buvo A. Samušio rūpesčiu surengta parodėlė, pavaizduojant Skautų Aido 50 metų kelią.

Skulpt. Vytautas Kašuba dalyvavo skulptūros parodoje "Creative America 45 Sculptures", Tokijo, Japonijoje. Parodoje išstatyta plakto švino reljefą nupirko JAV valstybės departamentas.

IESKOMAS Bronislavas (George) SIMONIS, kilęs iš Klingų kaimo, Biržų apskr., sūnus kalvo Tamošiaus Simonio. Atvykęs į Ameriką apie 1910 metus apsigyveno Athol, Mass., vėliau Cleveland, Ohio, kur turėjo restoraną. Iš ten išsikėlė apie 1928 metus - į Akron, Ohio, ar toliau. Kas žino apie jo likimą prašomi rašyti:

Miss Anna Kumštis
27 C Street, Athol, Mass. 01331

FOR SALE - Brooklyn, Highland Blvd. - semi-detached one family brick house with garage and carport. Gas heat, 3 bedrooms, 1-1/2 baths, large living room, dining room, family room, kitchen, recreation room with extra kitchen and finished attic. Many extras. Must be seen to be appreciated. If interested call MI 7-6148.

Smulkininkas tarp dviejų pianistų - Izidorius Vasyliūnas (vid.) po vieno savo koncerto New Yorko Carnegie Recital Hall dalijasi įspūdžiais su newyorkiete Aldona Kepalaite. Kairėje jo sūnus Vytenis.

LB POSĖDŽIAUS NEW YORKE

Balandžio 28-29 New Yorke įvyksta paskutinė JAV LB Tarybos sesija Howard Johnson Motor Lodge, 135-30 140 St. Jamaica, prie Kennedy aerodromo.

Registracija šeštadienį bal. 28 dieną, 10 val. I posėdis prasideda 10:30 val.

Programoj: sveikinimai ir kalbos: apygardos pirm. A. Vakselio, tarybos pirm. V. Kamanto, svečių pristatymas, darbotvarkės priėmimas.

10:45 - 12 val. pranešimai - sekr. V. Kleiza, valdybos pirm. V. Volertas, vicepirmin. A. Gečys, J. Gaila, A. Vaškėlis, A. Novasaitis, A. Zerr-Mačulaitytė, finansų tvarkytojas P. Mitalas, administratorius V. Maciūnas.

12 - 1:15 val. pranešimai (po 15 minučių) - švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūnas, kultūros fondo pirm. A. Kairys, visuomeniniam reikalams pirm. A. Gečys, garbės teismo pirm. J. Našlūnas, kontrolės kom. pirm. E. Sužiedėlis.

II Posėdis, p. p. pertraukos, 2:30 - 5 val.

Pranešimai diskutuojami komisijose: švietimo reikalams - pirm. J. Kavaliūnas, kultūriniams - pirm. B. Brazdžionis, ekonominiams - pirm. Dž. Staniškis, jau-

nimo - pirm. J. Gaila, politinės - informacijos - pirm. dr. P. Vileišis, organizacinių - pirm. A. Vakselis.

III Posėdis 5:15 - 6:30 val.

PLB seimas - PLB pirm. St. Barzdukas.

Bendra vakarienė.

IV Posėdis, 8 - 10:30 v. Pranešami komisijose prieiti sprendimai ir siūlomi tarybos narių diskusijai bei nutarimams.

Sekm., balandžio 29, R. katalikų mišios tarybos nariam ir svečiam viešbuty 9 val. ryto.

V Posėdis 10 - 2:30 val. ryto.

Pranešimai: Kultūrinės veiklos kryptis, finansavimas - Lietuvių Fondo tarybos pirm. dr. K. Ambrozaitis, L. Fondo pelnui skirstyti komisijos pirm. dr. A. Razma, Kultūrininko siūlymai ateičiai - K. Bradūnas. Diskusijos. Uždarymas.

Sveikinimų žodžių nebus, išskyrus šeimnininkę-N. Y. apygardą.

Pranešimai pateikiami raštu iš anksto. Prezidiumas juos išspausdins ir išsiuntinės tarybos nariam. Sesijoje jie bus trumpai pranešami.

Prezidiumas V. Kamantas, V. Kleiza, dr. E. Lenkauskas, dr. St. Matas, dr. A. Razma.

Išlydint į Floridą: Vienybės skaitytoja brooklynietė Marija Akelienė (stovi) neseniai įsigijo namus St. Petersburg, Fla., ir netrukus išvyksta. Iš k. į d.: S. Narkėliūnaitė, M. Vasilka, U. Kraus ir Bronė Spūdienė.